

Archeologienota met uitgesteld onderzoek Kortenbergh, Bosstraat 54

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek
2017G286

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg
Grauwe Torenwal 6/00/1
B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018
e-mail: rik@konijnenburg.com

Verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R.,(2017), Kortenbergh, Bosstraat 54, verslag van de resultaten van het archeologisch bureauonderzoek, Haast-rapport 2017-52, D/2017/12654/52

© 2017 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

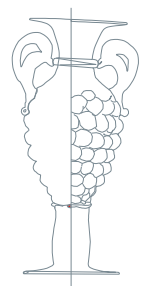
Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2017/12654/52

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Coverfoto: Panoramische foto's van het terrein van noord naar zuid en van zuid naar noord
© HAAST, opname 18/08/2017

Inhoud

1. Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

1.1.2 Archeologische voorkennis

1.1.3 Onderzoeksopdracht

1.1.4 Werkwijze

1.2 Assessment rapport

1.2.1 De landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied

1.2.2 Historische situering

1.2.3 Archeologische situering

1.2.4 Synthese

1.2.5 Samenvatting gespecialiseerd publiek

1.2.6 Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek

Bibliografie

Figurenlijst

Bijlagen

1. Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode		2017G286
Actoren		Rik van de Konijnenburg OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
		OMGEVING cvba, Uitbreidingstraat 390 - 2600 Antwerpen-Berchem contact: nele.verdonck@omgeving.be KBOnr 0462080482
Locatie	Provincie	Vlaams-Brabant
	Gemeente	Kortenberg
	Deelgemeente	Kortenberg
	Site	Bosstraat 54
Kadastrale gegevens		Kortenberg, afd. 1 sectie A perceel 68m
Oppervlakte onderzoeksgebied		4351,83 m ²
Kadastraal percelenplan		Zie fig. 2
Topografische kaart		Zie fig. 3
Begindatum onderzoek		05/08/2017
Einddatum onderzoek		17/08/2017
Relevante termen thesauri OE		bureauonderzoek

Bounding Box:

Nr	X	Y
1	161600.290	174895.300
2	161574.559	174863.125
3	161681.319	174773.431
4	161662.310	174846.590

Fig. 1: Bounding Box

Kadastrale gegevens: Het terrein is kadastraal geregistreerd als Kortenbergh, afdeling 1 sectie A perceel 68 m met een oppervlakte van 4351,83 m².

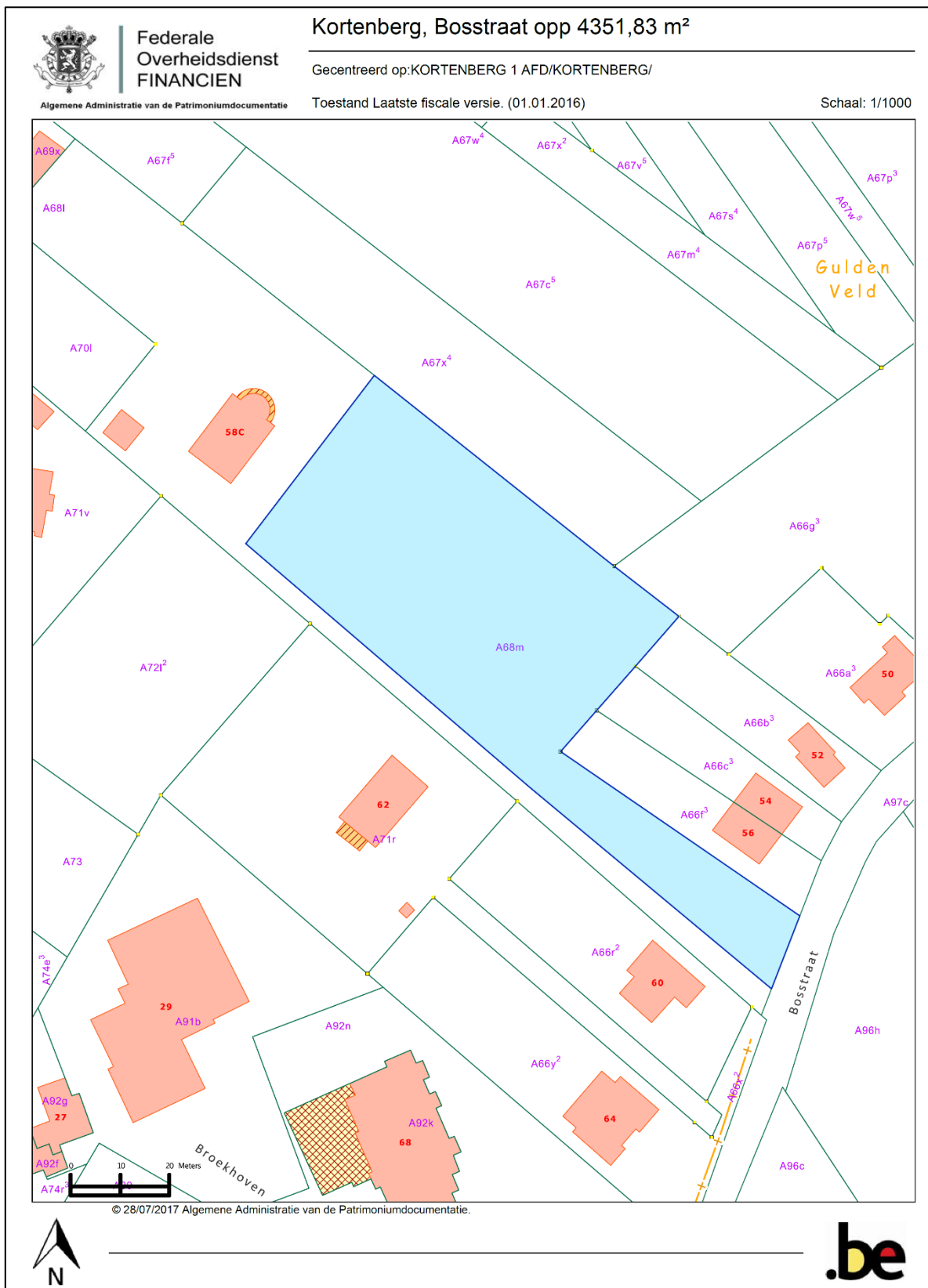

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 01/01/2016 © cadgis viewer

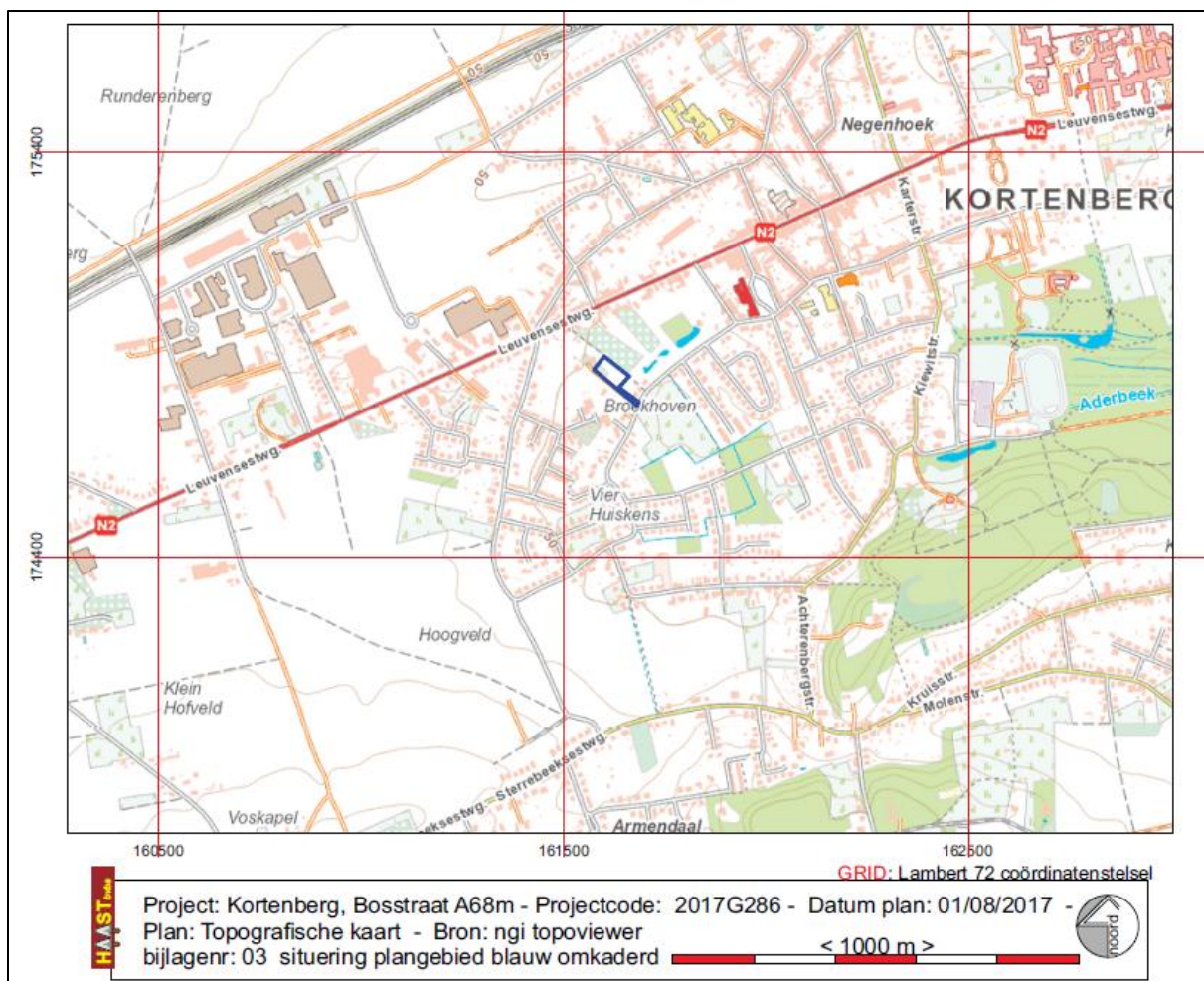

Fig. 3 Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1/10.000. © NGI & cartoweb

Fig. 4 Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto, 25-08-2016 © Google Earth

1.1.2 Archeologische Voorkennis

Er is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd binnen de grenzen van het projectgebied.

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Randvoorwaarden

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkavelingsaanvraag met aanleg van nutsleidingen. Aanleg van wegen is niet voorzien in het verkavelingsplan aangezien er een verharde weg naar en langs het projectgebied ligt. Uitstel van veldwerk wordt gevraagd om juridische redenen; de projectontwikkelaar wenst vooraleer verder te investeren absolute zekerheid te krijgen over het al dan niet verkrijgen van een verkavelingsvergunning alvorens te investeren – indien nodig – in archeologisch veldwerk.

Aangezien de weg voor een stuk deel uitmaakt van het kadastrale perceel 68m, maar behouden dient te blijven omwille van de aan de noordzijde van het projectgebied gelegen woning, dient dit gedeelte afgesplitst van het kadastrale perceel. De oppervlakte van het projectgebied wordt daardoor verkleind tot de rechthoekige vorm zoals afgebeeld op fig. 4 en bedraagt 3549 m².

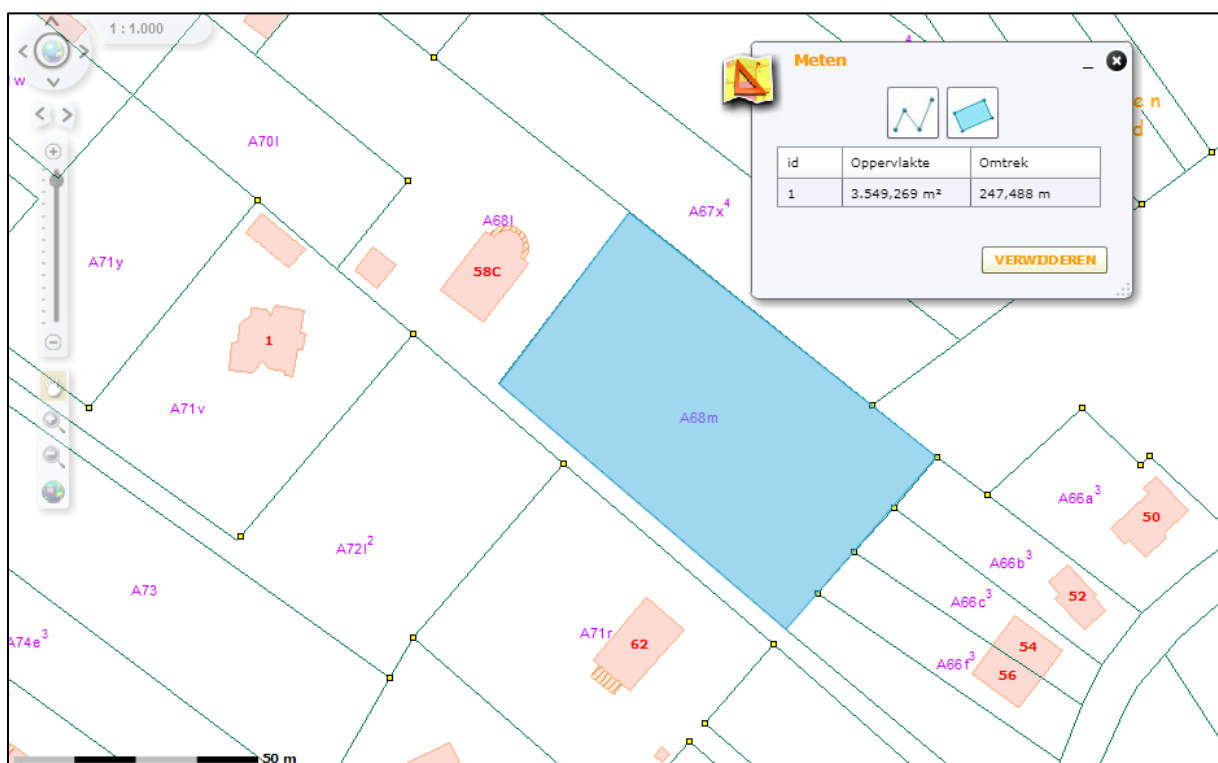

Fig. 5: Te verkavelen deel van perceel A68m met afsplitsing van de toegangsweg

Fig. 6: De te behouden toegangsweg gefotografeerd van noord naar zuid, opnames 18/08/2017 © HAAST bvba

De wetgeving met betrekking tot archeologie omvat enerzijds het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en anderzijds het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016.

Overwegende dat,

- de aanvrager van de verkavelingsvergunning een privaatrechtelijk rechtspersoon is,

- de aanvraag geen betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering,
- de aanvraag geen betrekking heeft op werkzaamheden binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden,
- de percelen waarop de vergunning betrekking heeft niet geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,
- de betrokken percelen niet volledig gelegen zijn buiten woon- of recreatiegebied,
- de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft meer dan 3000m² bedraagt, **(de totale perceeloppervlakte bedraagt 4351,83 m², de te verkavelen oppervlakte bedraagt 3549 m²)**
- de geplande ingreep in de bodem groter zal zijn dan 1000m², **(de voorziene oppervlakte van een te bouwen ondergrondse parkeergarage zal ongeveer 1237 m² bedragen),**

dan dient een bekrachtigde archeologienota te worden toegevoegd bij de aanvraag van een verkavelingsvergunning.

Vraagstelling

Het bureauonderzoek heeft tot doel het projectgebied archeologisch te evalueren op basis van bestaande bronnen en de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te bepalen. Dit houdt in dat er informatie wordt verzameld over de mogelijke aanwezigheid of afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het projectgebied. De kenmerken, de relatie met het omringend landschap, de bewaringstoestand en de waarde van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed worden ingeschat. Ook de manier waarop de geplande bodemingrepen worden uitgevoerd maakt deel uit van de evaluatie.

Het bureauonderzoek formuleert een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?
- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?
- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Beschrijving van de geplande werken

Het **verkavelingsvoorstel voorziet in de opsplitsing van het perceel in twee bouwkavels** in het vooruitzicht van de bouw van twee kleinschalige meergezinswoningen. Het betreft weldegelijk een verkavelingsaanvraag en geen bouwaanvraag. Definitieve bouwplannen zijn daarom nog niet beschikbaar, wel een beschrijving van de mogelijkheden aangevuld met schetsen van de mogelijke nieuwbouw. Elk gepland gebouw voorziet acht appartementen. Dit betekent een totaal van 16 wooneenheden.

Ingrepen in de bodem, parkeergarage: beide gebouwen worden met elkaar ondergronds verbonden door een parkeergarage met een oppervlakte van 1.237,5 m². De inrit tot de ondergrondse parkeergarage wordt verplicht inpandig uitgevoerd. Conform de parkeernorm van 1,5 parkeerplaatsen per wooneenheid worden er 27 parkeerplaatsen gerealiseerd. Daarnaast is er nog ruimte voor fietsstalplaatsen en bergingen. De ondergrondse parking is bereikbaar via de bestaande ontsluiting van woning Bosstraat 58C in de Bosstraat. Dit beperkt de verharding en laat meer ruimte voor groene inkleding. De toegang is volledig binnen het hoofdgebouw gelegen.

Beide gebouwen worden als één architecturaal geheel ontworpen. Elk gebouw telt twee volwaardige bouwlagen en een derde teruggetrokken verdieping. De derde verdieping blijft op 45° van de buitengevels, uitgezonderd voor de gevel aan de parkzijde. Door deze beperking schrijft het volume zich in binnen het gabarit van een eengezinswoning met twee bouwlagen onder zadeldak.

Dit laat toe om binnen om naar drie volwaardige vloerniveaus te gaan, waarbij het volume minder massief en sculpturaler vormgegeven kan worden en zich op deze manier beter inpast in zijn omgeving.

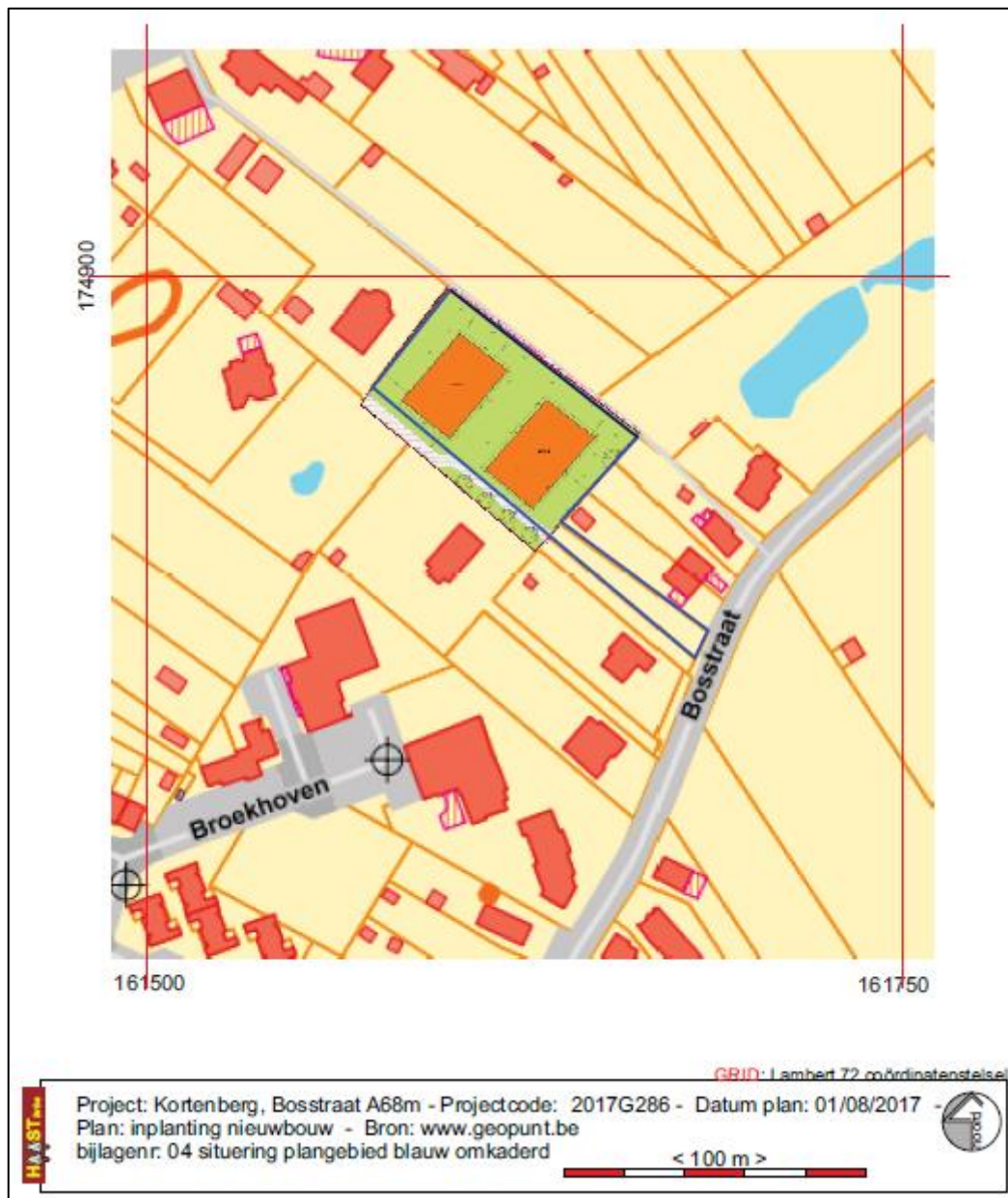

Fig. 7: Gegeorefereerd Verkavelingsplan projectcode 2017G286

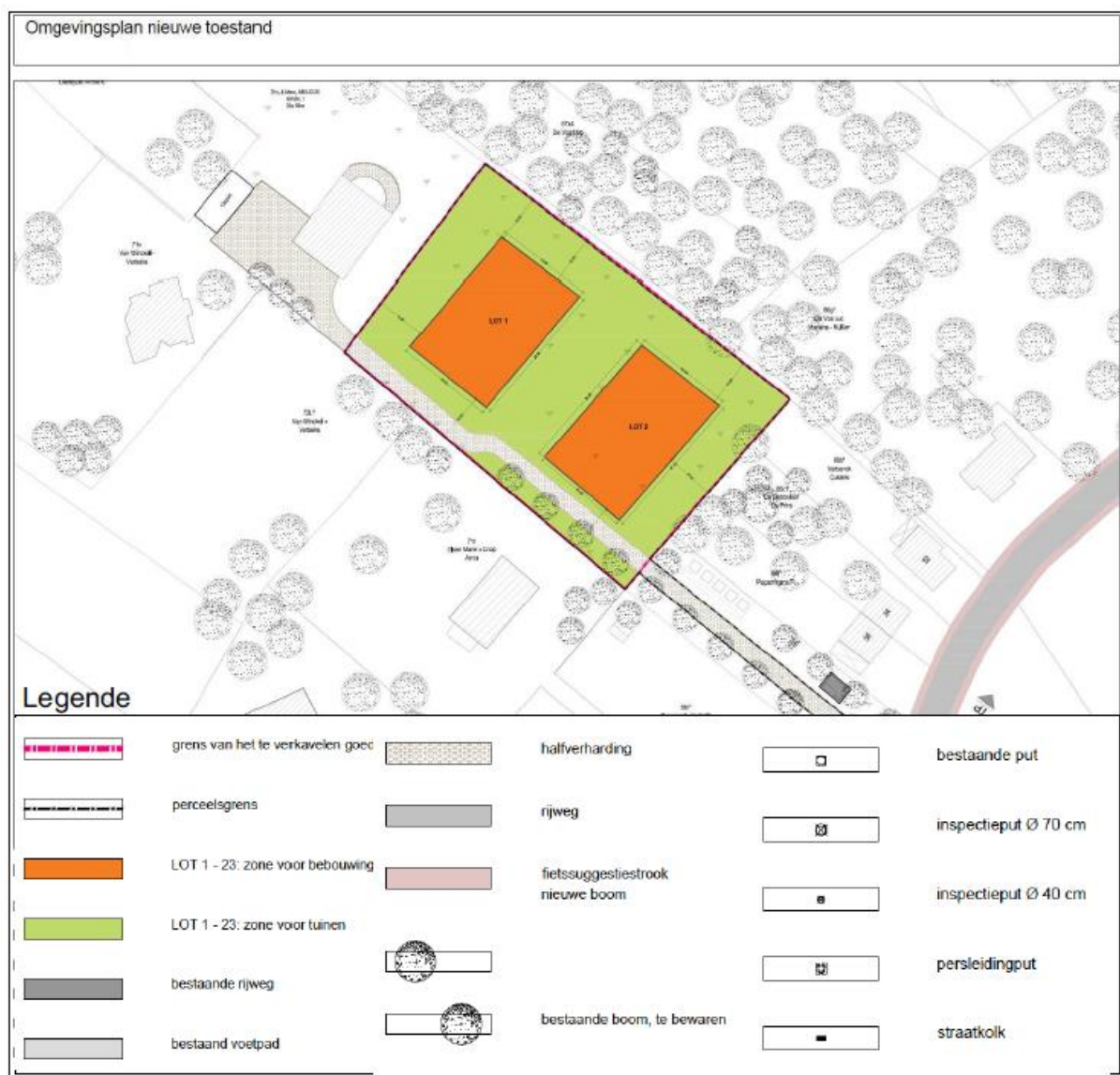

Fig. 8: Verkavelingsplan projectcode 2017G286 zoals aangereikt ©OMGEVING Landscape architecture

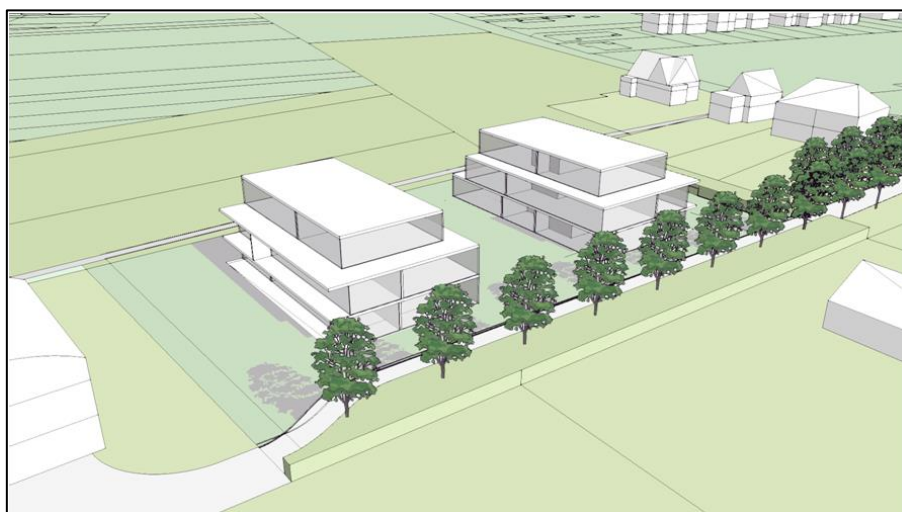

Fig. 9: Schets van de opstand van de te plannen nieuwbouw, zicht vanuit noordwest

Fig. 10: schets van de opstand van de te plannen nieuwbouw, zicht vanuit zuid (Bosstraat).

Verstoorde zones:

Er kunnen binnen het projectgebied geen ernstig verstoorte zones vastgesteld worden.

1.1.4 Werkwijze

Met dit bureauonderzoek willen we inzichten krijgen in de huidige archeologische, historische en landschappelijke kennis van het onderzoeksgebied en de omgeving. Die inzichten worden verder getoetst aan de geplande ingrepen in de bodem. Het doel is te bepalen in hoeverre verder archeologisch onderzoek aangewezen is om zo te komen tot een programma van maatregelen teneinde de archeologische waarde en mogelijke kennisvermeerdering op archeologisch vlak voor de site en de omgeving van het projectgebied in te kunnen schatten. Om een antwoord te formuleren op de gestelde onderzoeksvragen werden diverse bronnen geraadpleegd waarvan de referenties gebundeld werden in de bibliografie.

Om een inzicht te krijgen in de archeologische kennis betreffende het gebied werd de Centraal Archeologische Inventaris geraadpleegd (cai.onroerenderfgoed.be en geo.onroerenderfgoed.be) en de verslagen van eerdere onderzoeken op aanpalende percelen.

Wat betreft de landschappelijke ligging, de tertiairgeologische en quartairgeologische gegevens en de geomorfologie werd gebruik gemaakt van de websites www.geopunt.be en <https://dov.vlaanderen.be>. Via geopunt werden de historische kaarten geraadpleegd (Ferrariskaart, Vandermalenkaart, Atlas der Buurtwegen), evenals luchtfoto's van het projectgebied van 1971 tot en met 2016; enkel de betekenisvolle foto's werden in deze studie opgenomen. Via het Cartesiusportaal werden de historische topografische kaarten geconsulteerd, ook hier werden enkel de betekenisvolle kaarten opgenomen. Het kadasterplan werd opgevraagd via de publieke cadgis viewer van de federale overheid (http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE).

Alle gebruikte rasterdatasets werden opgehaald via PYTHAGORAS software en bewerkt met CORELDRAW X6.

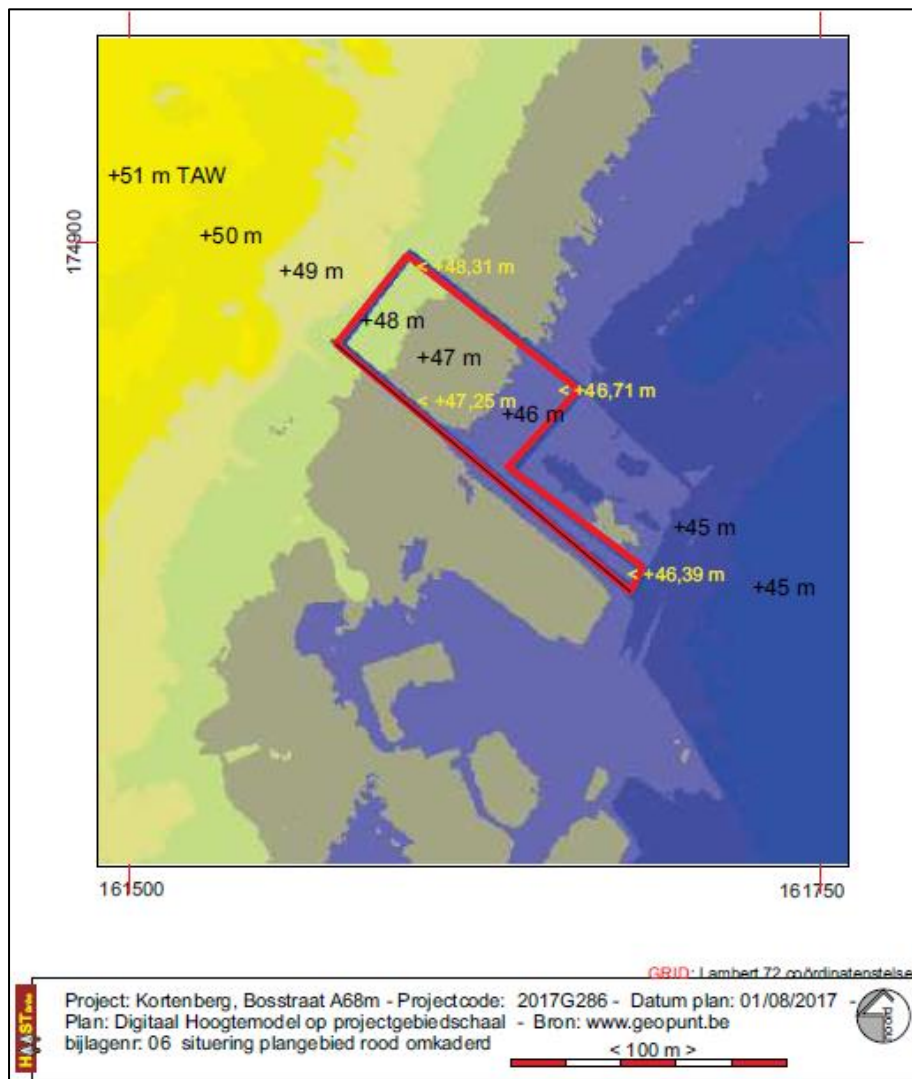
1.2 Assessmentrapport

1.2.1 De landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied

Geografische en topografische situering

Het projectgebied is gelegen in Kortenberg aan de Bosstraat. Het gebied bevindt zich in het westen van de kern. Op ongeveer 300 meter van het gemeentehuis en 600 meter van de kerk. Het projectgebied maakt deel uit van een binnengebied gelegen in een aangesneden woonuitbreidingsgebied.

Naar hoogteligging is het terrein licht dalend van noordwest naar zuidoost. Aan de noordzijde ligt het terrein op +48.31 m TAW (niveaumeting gecapteerd van het digitaal hoogtemodel Vlaanderen II, terreinmodel, geraadpleegd via www.geopunt.be), aan de zuidzijde op +46.71 m TAW; een daling van 1,60 m over een afstand van 78 meter. Aan de Bosstraat ligt het TAW niveau op +46,39 m; een extra daling van 32 cm.

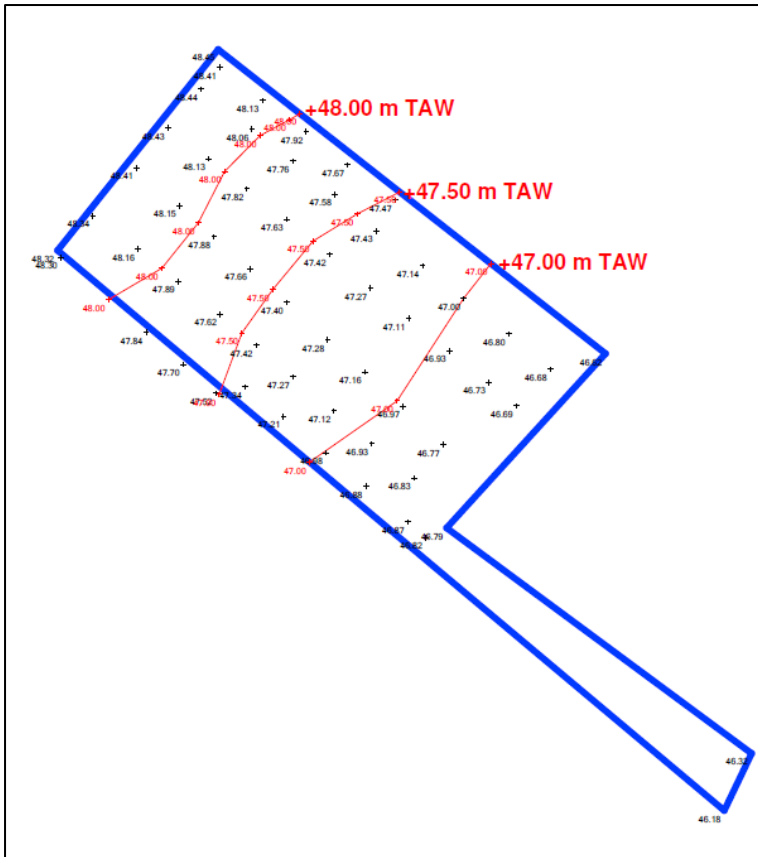

Fig. 12: Niveaumetingen op het terrein dd 18/08/2017 © HAAST bvba

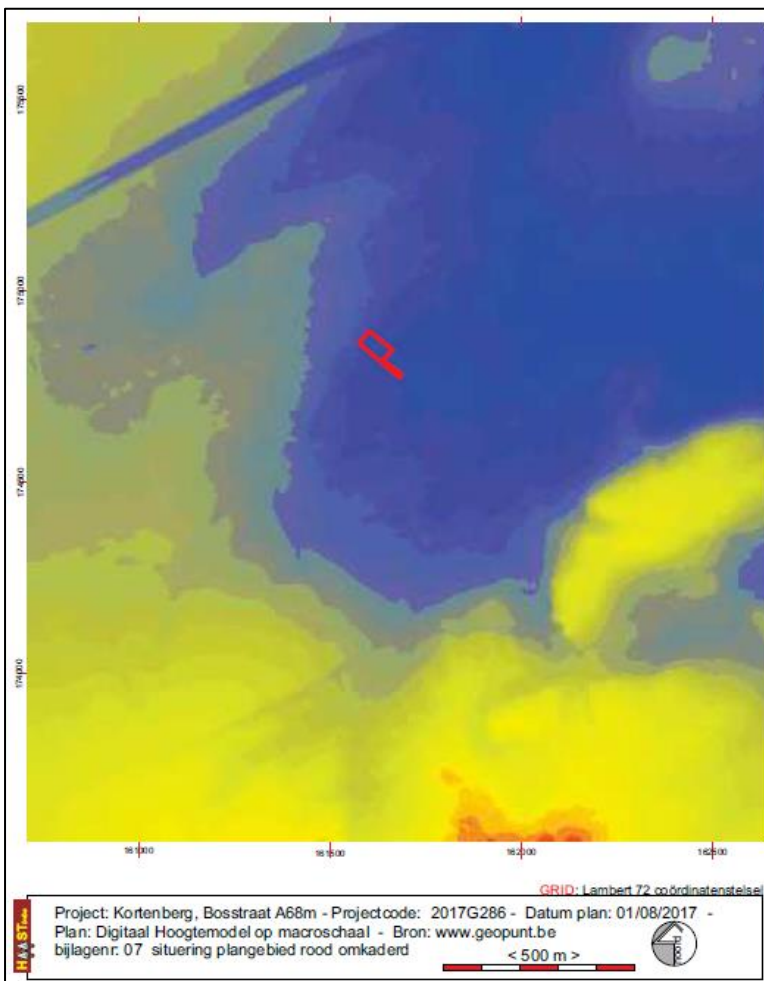

Fig. 13: Situering van het onderzoeksgebied op het DHM LIDAR_DHMV_II_DTM_RAS_1M op macroschaal © Geopunt

Het terrein ligt op de zuidoostflank van een zachte helling die daalt naar de valleien van de Molenbeek en de Eikelenhofbeek. De stroomrichting van beide beken is van westzuidwest naar oostnoordoost, maar de stroomrichting verandert in een zuid-noord richting ten noorden van Kortenbergh. De beken horen tot het Scheldebekken, meer bepaald het stroomgebied van de Dijle.

In de vallei zijn verschillende grachten aangelegd om het gebied te ontwateren. Ten zuidoosten van het projectgebied bevinden zich van west naar oost de Guldenveldloop, de Zonnelaanloop en de C. Schuermansloop die alle drie van noordwest naar zuidoost lopen en uitmonden in de Molenbeek. Ten zuiden en verder zuidoost bevinden zich nog de Baangracht Sterrebeeksesteenweg en de Vogelzangloop die beide uitmonden in de Eikelenhofbeek.

Fig. 14 Hydrografische situering van het projectgebied. © Geopunt

Geologische en bodemkundige situering

Op de **tertiairgeologische kaart** is het projectgebied gesitueerd in de Formatie van Lede. De Midden Eocene Formatie van Lede is de jongste formatie van de Zennegroep en bestaat uit licht glauconiethoudend, fijn, grijs, kalkhoudend zand. Er komen enkele banken kalkzandsteen in voor. Het Zand van Lede is eveneens herkenbaar door de aanwezigheid van *Nummulites variolarius*. Aan de basis komt een grindlaagje voor met herwerkte elementen uit oudere afzettingen. De dikte van de afzetting bedraagt gemiddeld 7m, maar deze dikte wisselt plaatselijk zeer sterk¹.

Op de **quartaairgeologische kaart** is het projectgebied gesitueerd in een geomorfologisch gebied gekenmerkt door profieltype 2 en in de beekvallei door profieltype 1. Profieltype 1 wijst op eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen / mogelijk Vroeg-Holoceen); silt (loess) afzettingen in het zuidelijk gedeelte van Vlaanderen, en dus ook Haspengouw. Deze eolische afzettingen kunnen ook bestaan uit hellingsafzettingen van het Quartair. Profieltype 2 (*ELPw en/of HQ*) is gekenmerkt door eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem afzettingen in het noordelijke en

¹ SCHROYEN, K., 2003, Toelichting bij de quartaairgeologische kaart, kaartblad 31-39 Brussel –Nijvel, Geological Service Company bvba – Vlaamse Overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen, p. 9

centrale gedeelte van Vlaanderen, silt (löss) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen. Bij de eolische afzettingen komen ook Quartaire hellingsafzettingen voor.

In het stroomgebied van de Dijle hebben de bijrivieren van de Dijle, o.a. de Voer, de Ilse, de Laan, de Bierbeek, **de Molenbeek** en de Vaalbeek, een belangrijke invloed op de aanwezige quartaire afzettingen². Goossens³ schrijft hierover: *Een eerste profieltype (profieltype 1) vindt men weer in het midden van de rivierafzettingen waarbij op het veen van Rotselaar en de venige kleiige leem van Korbeek-Dijle, een dik pakket leem en zandige leem van Rotspoel aanwezig is. Dit dik pakket kan verklaard worden door het fenomeen 'oeverwallen'. Deze oeverwallen zijn langgerekte vlakke ruggen van subatlantische ouderdom. Ze komen voor langsheen de huidige rivierbedding. Hun lemig en zandig karakter doet vermoeden dat ze ontstaan zijn sinds de ontbossingen. Soms komt er bij het lid van Rotspoel ook een zandige leem met schelpengruis voor. Dit profieltype wordt op de quartaire geologische kaart aangeduid in **profieltype 1**. Een tweede profieltype, aangeduid met **profieltype nr. 2** op de quartairgeologische kaart, is aanwezig langs de zijkant van het Dijlealluvium ten zuiden van Leuven en van het Gete-alluvium en tevens in het midden van het Dijlealluvium ten noorden van Leuven. Deze rivierafzetting bestaat achtereenvolgens uit het veen van Rotselaar, de venige kleiige lemen van Korbeek-Dijle en tenslotte een relatief dun pakket van lemen en zandige lemen van Rotspoel. Hieronder komt vaak een dalbodem-grint voor. Tevens bevindt dit profieltype zich in het vochtige gedeelte van het rivieralluvium. Immers komen er tussen de bovengenoemde oeverwallen en de valleihellingen talrijke (kunstmatige) vijvers voor. Gezien deze plaatsen de laagste in het dal zijn zal de watertafel hier het eerst aan de oppervlakte komen."*

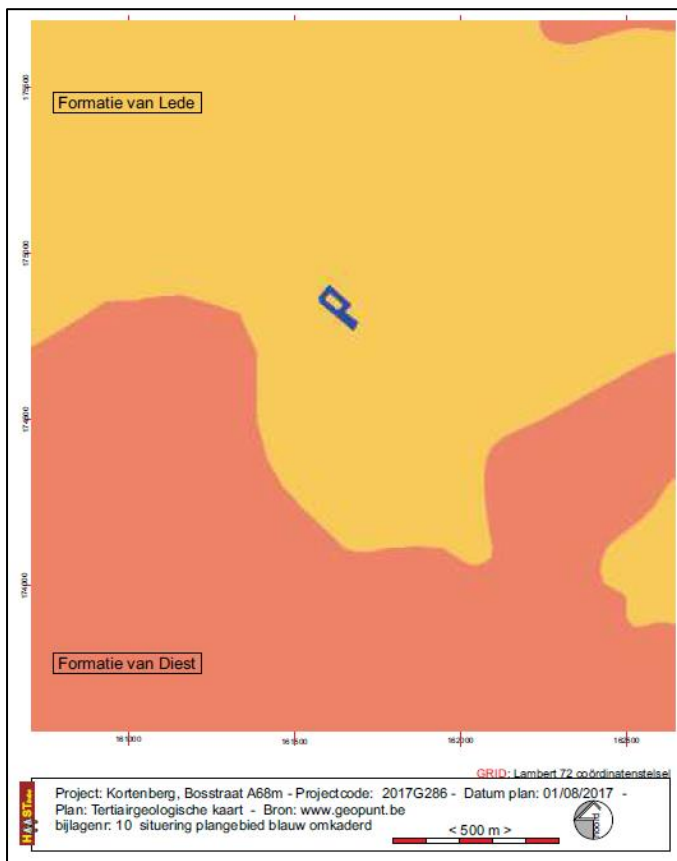

Fig. 15: Het onderzoeksgebied op de tertiairgeologische kaart

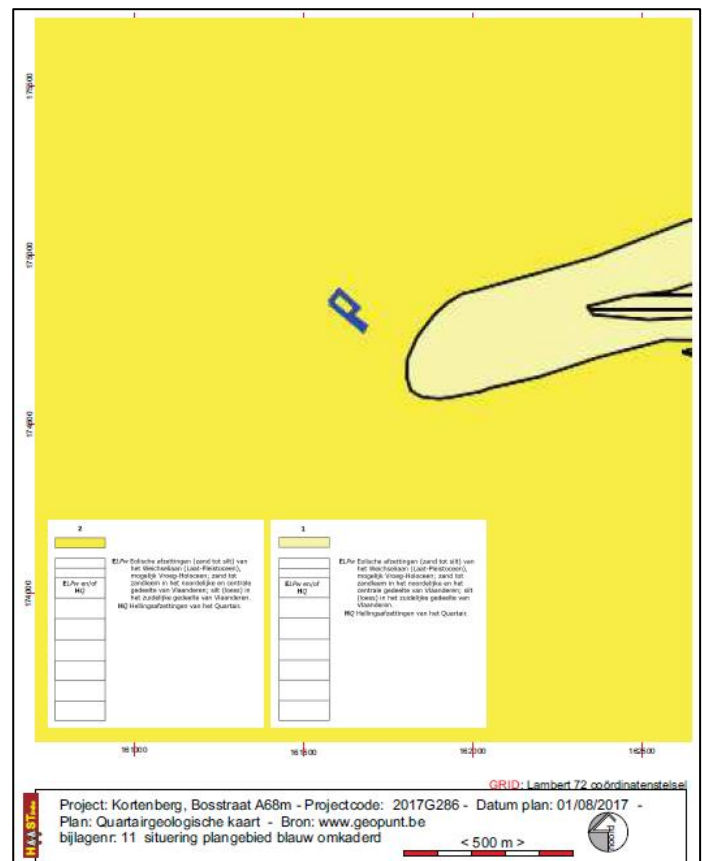

Fig. 16: Het onderzoeksgebied op de quartairgeologische kaart © geopunt.be.

² GOOSSENS, E., 2007, Toelichting bij de quartairgeologische kaart, kaartblad 32 Leuven, Katholieke Universiteit Leuven – Vlaamse Overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen, p. 3.

³ GOOSSENS, E, 2003, o.c., p.31-32.

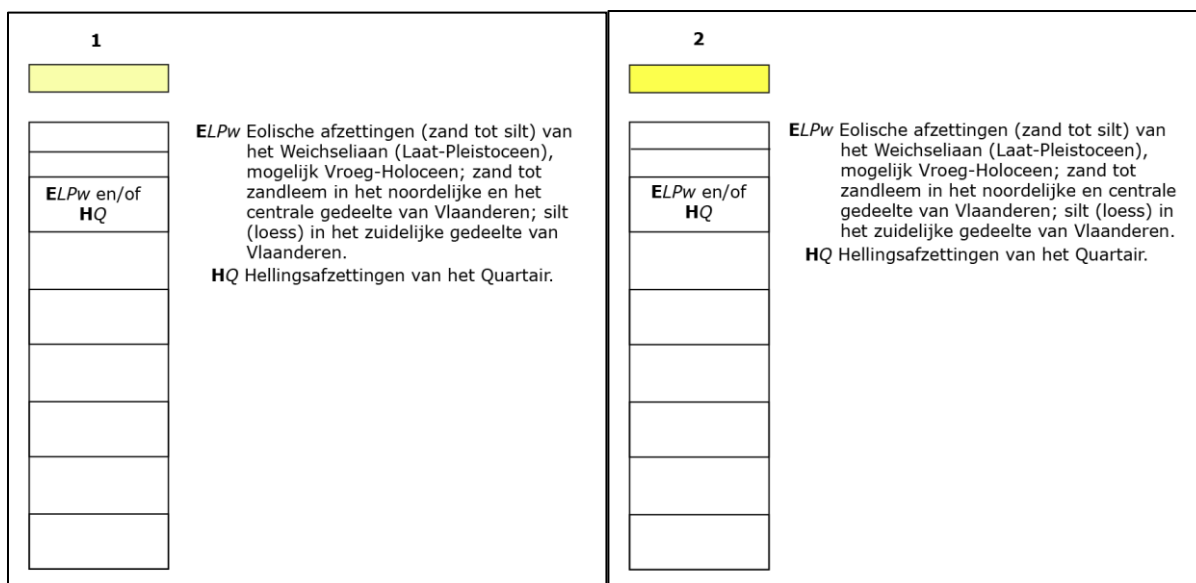

Fig. 17: quartairgeologische profieltypefiches

Op de **bodemkaart** volgens Belgische classificatie bevindt het projectgebied zich binnen vier verschillende bodemtypes: OB op de noordoostelijke terreinhelft en achtereenvolgens van noordwest naar zuidoost Abp(c), ADp en AGp.

Bodemtype OB is de aanduiding voor een bebouwd terrein waarvan het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens volledig gewijzigd of vernietigd.

Bodemserie Abp(c) is een droge leembodem zonder profielontwikkeling met een bedolven textuur B-horizont op minder dan 80 cm diepte. De Abp bodems komen voor in colluviale droge leemdepressies. Deze gronden bestaan uit leemmateriaal geërodeerd van de hoger liggende plateaugronden. De landbouwwaarde van de Abp gronden ligt één klasse lager dan die van de Aba gronden wegens het meestal geringe waterbergingsvermogen. Deze colluviale leemgronden zijn zeer geschikt voor graangewassen.

Bodemserie ADp is een matig droge tot matig natte leembodem zonder profielontwikkeling. De bouwlaag vertoont een bruinigrijze kleur die geleidelijk overgaat in niet gedifferentieerd colluviaal materiaal die baksteenrestjes en houtskoolfragmenten bevat. Het colluvium rust op een afgeknotte textuur B of op een Tertiair substraat. Roestverschijnselen beginnen vanaf 50 cm. Ze komen voor in lage brede depressies, op de lage rand van hellingen en als oeverwallen in alluviale valleien. Mits drainage zijn ze geschikt voor veeleisende teelten. Ze blijken het meest geschikt voor blijvend weiland.

Bodemserie AGp is een natte tot uiterst natte leembodem zonder profielontwikkeling. Bodemcomplex AGp bevat de drainageklassen .e., .f. en .g., dit zijn grondwatergronden met een tamelijk slechte, slechte of zeer slechte natuurlijke drainering. Deze gronden zijn opgebouwd uit lemig materiaal (licht tot zwaar leem) en worden beïnvloed door een hoge permanente grondwatertafel. Deze hydromorfe gronden komen enkel voor in de lage kommen in beekvalleien en zij vormen enkel moerassige vlekken rond bronniveaus. Deze bodemserie werd gekarteerd op het gedeelte waar de huidige toegangsweg zich bevindt naar het te verkavelen terrein en valt dus eigenlijk buiten het projectgebied alhoewel het wel deel uitmaakt van het kadastrale perceel A68m.

Verhoudingsgewijs beslaat de bodemserie OB ongeveer 30% van het terreinoppervlak, ADp ongeveer 50% en Abp(c) ongeveer 20%.

Op de **Bodemkaart volgens de classificatie van de WRB** is het project op de noordoostelijke deel van het terrein wit gelaten, technosol (=OB), de noordwestelijke hoek (bodemserie Abp(c)) is gekarteerd als **ha**, *Haplic Luvisol*. Luvisols zijn over het algemeen leem (A..) of zandleem (L.., P..) bodems met een aanrijkhingshorizont van

klei binnen de eerste meter onder het maaiveld. Luvisols hebben een hogere basenverzadiging ($BS \geq 50\%$) en komen voor onder oud akkerland. De biologische activiteit in de Luvisol-bodems is zeer hoog. Het zijn de typische landbouwgronden van de leemstreek.

Het centrale deel, bodemserie ADp, is een **gl.fv.eu** bodem; Eutric Fluvic Gleyic Cambisols (Siltic, Fluvic). Cambisols zijn bodems met een beginnende profielontwikkeling en hebben ofwel onder de ploeglaag een niet-zandige horizont van minstens 15cm die een duidelijke bodemstructuur heeft en/of die van kleur verschilt met de omgevende horizonten, of antropogene oppervlaktehorizonten die samen minder dan 50 cm dik zijn. Eutric verwijst naar de hoge basenverzadiging, Fluvic verwijst naar materiaal afgezet door rivieren, zeestromingen of in vijvers en meren. Het materiaal heeft nog geen bodemstructuur en vertoont nog de gelaagdheid van de oorspronkelijke afzetting; (~ profielontwikkeling ..p in Belgische legende). Gleyic verwijst naar oxido-reductie kleurenpatronen waar de grond verzadigd wordt door een permanente grondwatertafel.

Het zuidelijk deel van het perceel, ter hoogte van de insteekweg gekarteerd als AGp-bodem is conform de WRB een **mo.ry.fv** bodem; een Fluvic Reductigleyic Mollic Gleysols. Dit zijn zeer slecht gedraineerde bodems met een permanente grondwatertafel.

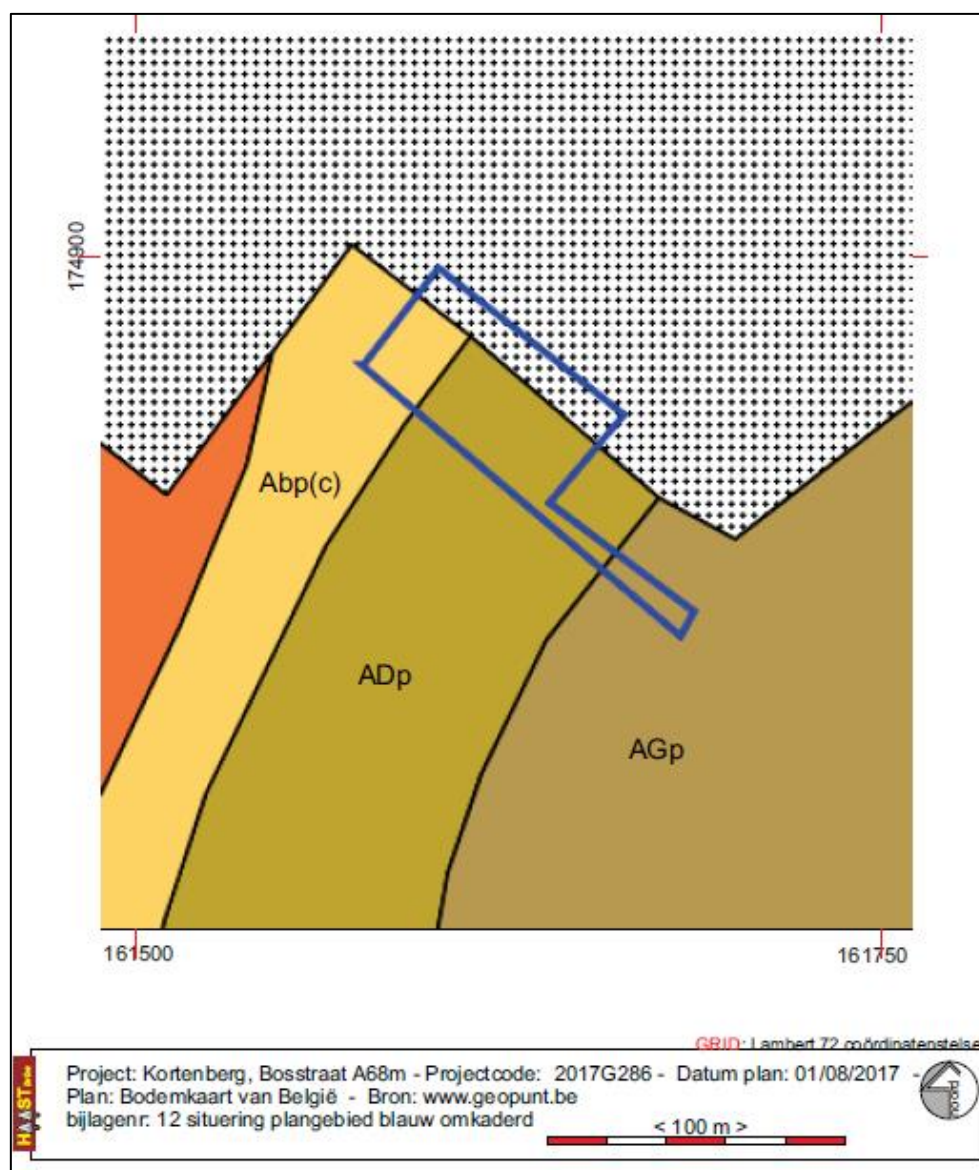

Fig. 18: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens Belgische Classificatie © Databank Ondergrond Vlaanderen.

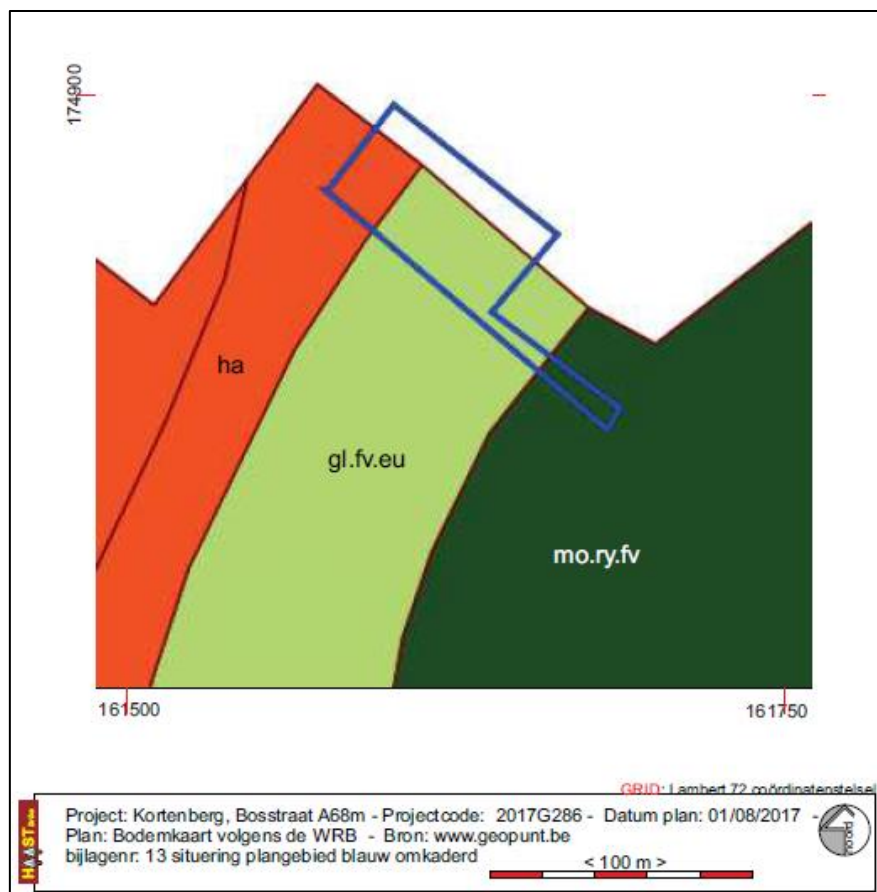
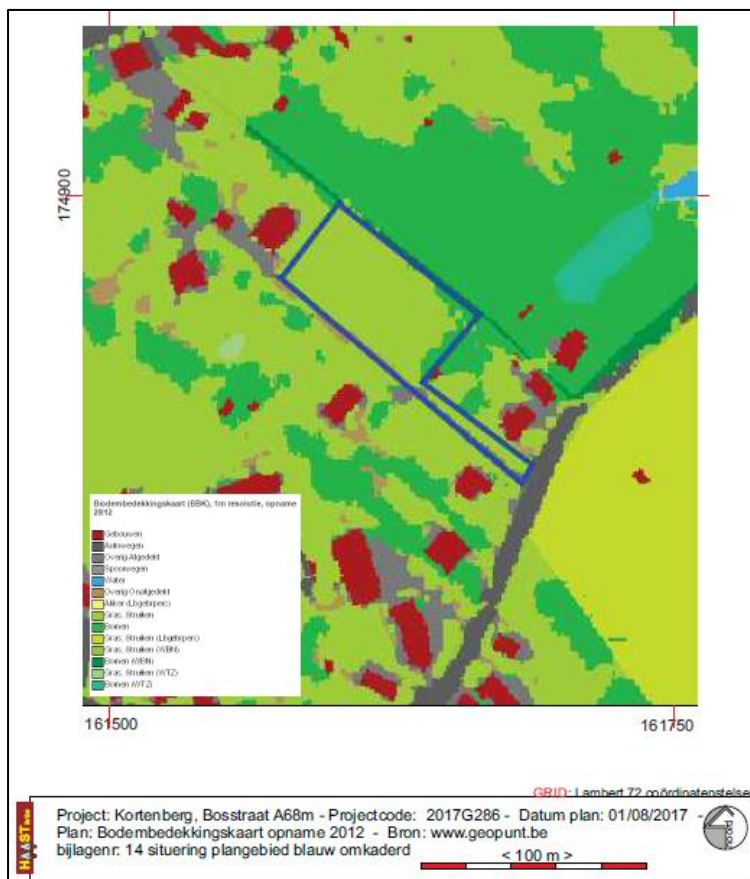

Fig. 19: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens de WRB © Databank Ondergrond Vlaanderen.

Op de **bodembedekkingskaart** is quasi het volledige projectgebied ingekleurd als grasland (gras en struiken (landbouwgebruik). In de noordoostelijke hoek staan enkele bomen ingetekend en vier kleine gebouwtjes.

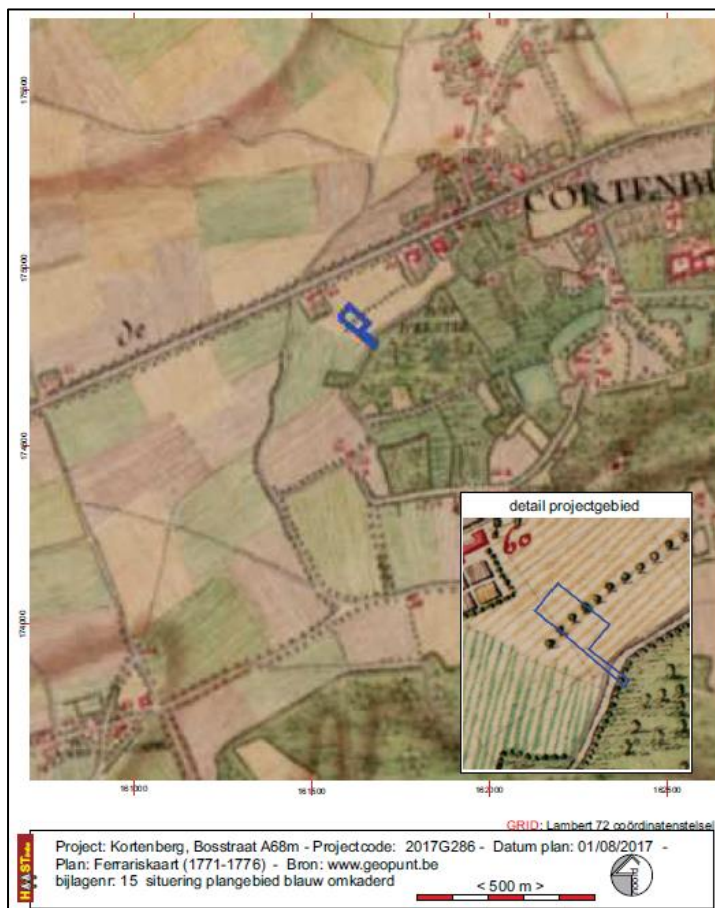
Fig. 20: Het onderzoeksgebied op de bodembetekingskaart opname 2012. © Geopunt.

1.2.2 Historische situering

Fig. 21: Situering van het projectgebied op de Villaretkaart (1745-1748) © geopunt.be

Fig. 22: Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart. © NGI en Geopunt.

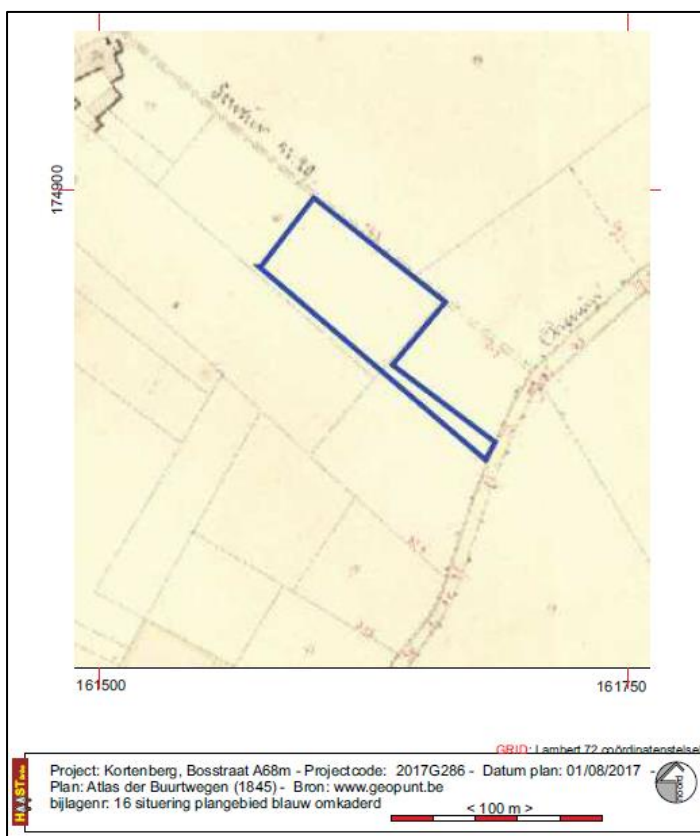
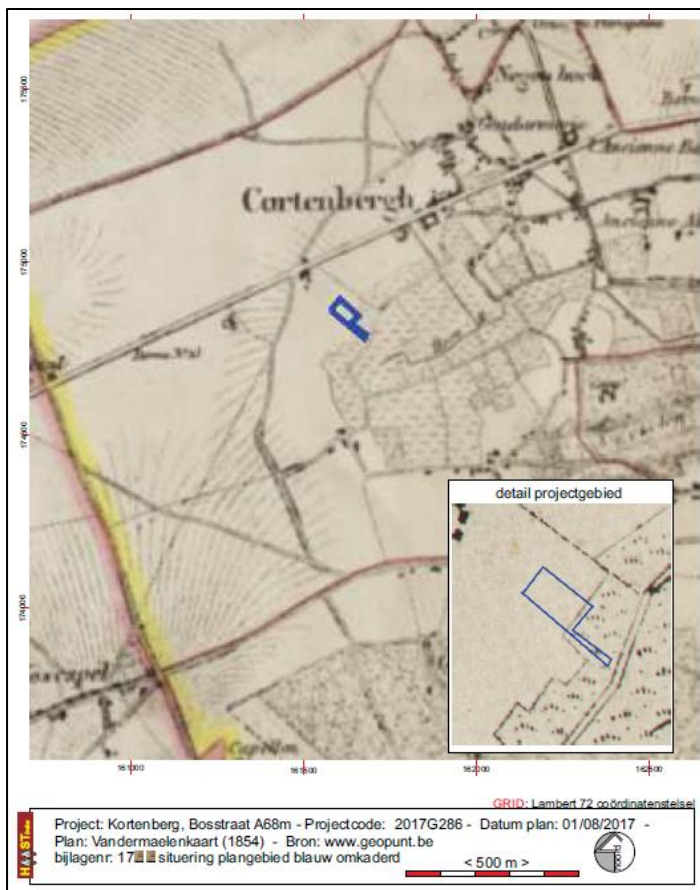

Fig. 23: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854). © NGI.

Fig. 24: Situering van het onderzoeksgebied op detailplannen van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840). © Geopunt

Op de Villaretk kaart, de ferrariskaart én de Vandermalenkaart ligt het projectgebied aan de rand van een drassig beemdgebied. Het projectgebied zelf is op de ferrariskaart ingekleurd als akker. Op de Vandermaelenkaart is het projectgebied niet ingekleurd wat ook kan wijzen op gebruik van het perceel als akker of weide. De Atlas der buurtwegen geeft geen indicatie van landgebruik. Op alle historische kaarten is het gebied onbebouwd en zijn er geen sporen of aanduidingen van gebouwen in de directe omgeving van het terrein.

Ten oosten van het projectgebied grenst het terrein aan *sentier n° 29* (Atlas der Buurtwegen). Dit voetpad bestaat nog steeds, maar is ondertussen geasfalteerd.

De **luchtfoto's van 1971 tot en met 2013** tonen een terrein dat evolueert van een boomgaard naar akker, naar grasland. In 1971 is de noordoostelijke helft van het terrein volledig bebost en is de zuidwestelijke helft een akker. In de periode 1979-1990 zijn de bomen op de noordoostelijke helft voor de helft verdwenen en verschijnen op de zuidwestelijke helft bomen. In de periode 2000-2003 is de zuidwestelijke helft volledig aangeplant met bomen en is de noordoostelijke helft ontbost en – naar zeggen van de eigenaar – toentertijd in gebruik als witlofveld.

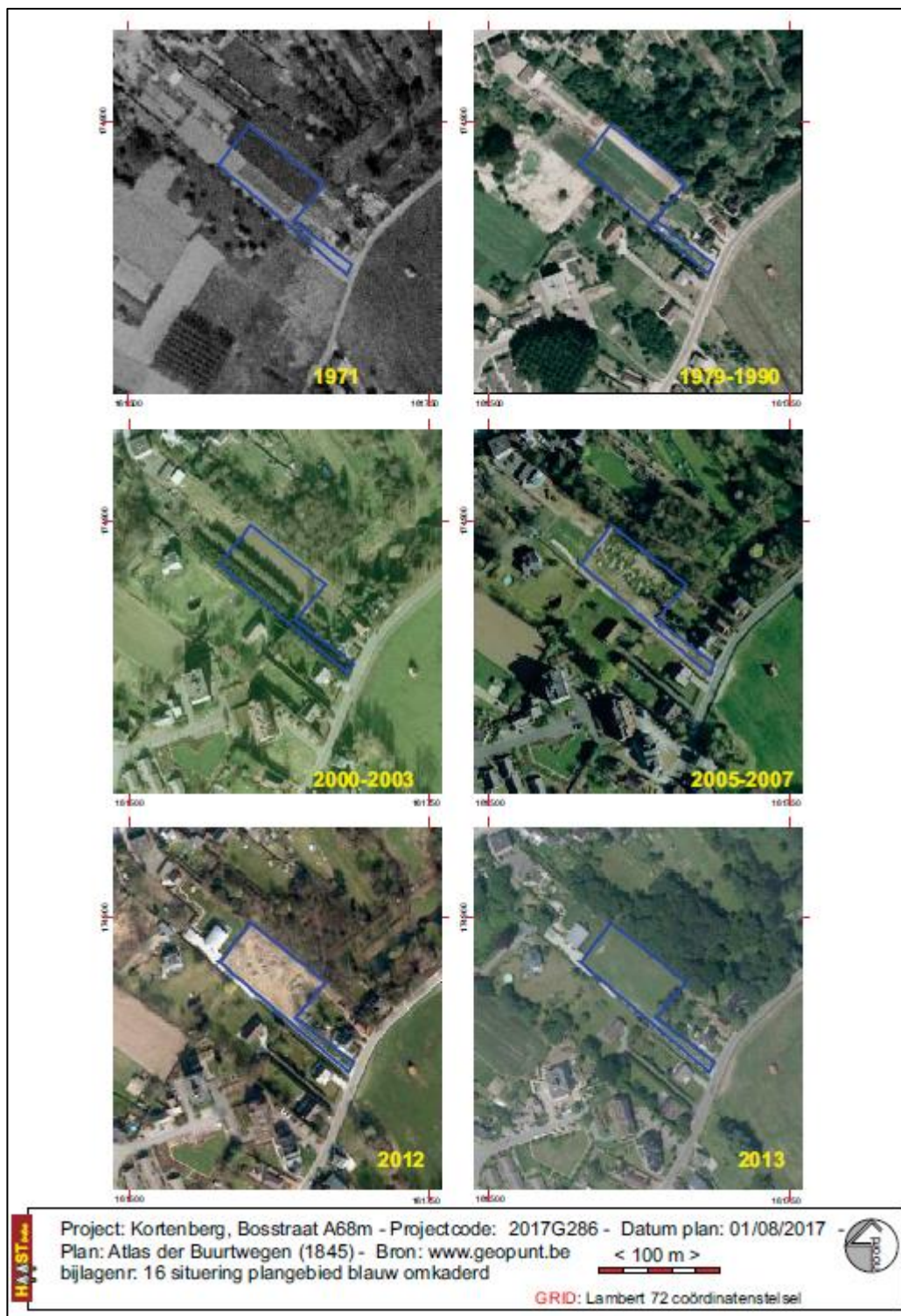

Fig. 25: Luchtfoto's van 1971 tot 2013 © Geopunt.

Wat er precies gebeurt tussen 2005 en 2012 konden we niet achterhalen. Maar uit de luchtfoto's uit die periode blijkt alleszins dat heel het terrein ontbost is, dat er verspreid over het terrein verschillende hopen grond lijken te liggen, dat er sporen zichtbaar zijn van vrachtverkeer, duidelijk te zien op de foto uit 2008-2011 en 2012, en dat het er alle schijn van heeft dat het terrein redelijk verstoord geraakt. Vermoedelijk heeft dit te maken gehad met de aanleg van de weg aan de westzijde van het terrein, duidelijk zichtbaar op de foto's uit 2007 (fig. 26) en de bouw van het huis op het ten noorden gelegen aanpalend perceel. Na 2012 wordt het terrein een mooi vlak grasveld dat licht daalt van noord naar zuid.

Fig. 26: Luchtfoto's van 2004 tot 2012 © Google earth en Geopunt. De foto's van geopunt zijn winteropnames, die van Google earth zijn zomeropnames.

1.2.3 Archeologische situering

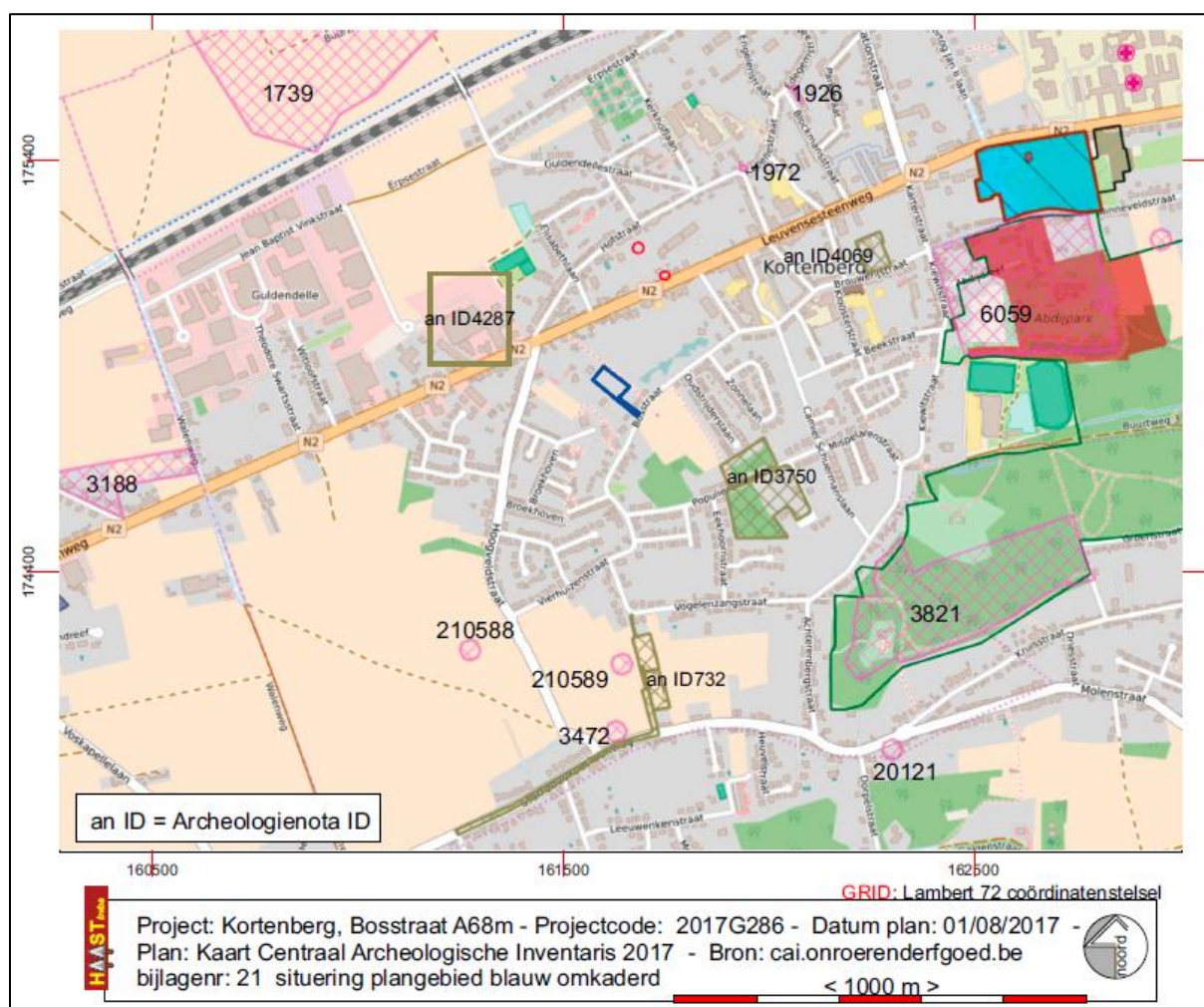

Fig. 27: Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de polygonen van het CAI toestand juli 2017 © cai.erfgoed.net

Kortenbergh ligt in de archeoregio zandleemstreek en Haspengouw. In de streek zijn vondstmeldingen geregistreerd van het neolithicum tot de nieuwe Tijd.

In de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (fig. 1.28) zijn een aantal archeologische vindplaatsen en bouwkundige relictten opgenomen die zich in de nabije omgeving van het projectgebied situeren.

Ten zuidzuidwesten van het projectgebied, ter hoogte van het Hoogveld, werden enkele steentijdvondsten geregistreerd: een fragment van een gepolijste bijl (CAI 210588) en een vuurstenen kling (CAI 210589). Ten noorden van het projectgebied, op de Runderenberg, werd bij prospectie in de 19de eeuw een kling gevonden (CAI 1739).

In de buurt van het projectgebied, ten noordwesten ervan, werden archeologische vondsten uit de Romeinse periode geregistreerd. Op de Runderenberg, werd in de 19de eeuw (midden)-Romeins aardewerk en *tegulae* gevonden (CAI 1739). De vondsten omvatten terra sigillata, ruwwandig en handgevormd aardewerk, een fragment van een bronzen beeldje, een gesp, een fibula en Romeinse munten. Deze vondsten en een fundering van een kelder in regelmatig gekapte steen met een vloer in roze mortel doet vermoeden dat zich op deze

locatie een Romeinse villa bevond. De aanwezigheid van een (Romeinse) grafheuvel in dit gebied staat niet met zekerheid vast.

Ten westen van het projectgebied werden langs de oude weg van Zaventem - Everberg de resten van een fundering in Lediaanse zandsteen gevonden (CAI 3188). Extern adviseur Walter Sevenants (Erfgoedhuis Kortenberg VZW) wees op een bepaald villapatroon binnen de regio Erps-Kwerps / Kortenberg, waarbij voor het vergunningsgebied een potentieel bestaat voor de aanwezigheid van Romeinse grondsporensites door de ligging van het terrein op de zuidoostelijke flank van de Runderenberg.

Ten oosten van het projectgebied bevindt zich de Laat-Middeleeuwse abdij van Kortenberg ter hoogte van het Minneveld (CAI 6059). Deze voormalige benedictinessenabdij werd gesticht in het begin van de 13de eeuw.

Restanten met een oorsprong in de Nieuwe Tijd en Nieuwste Tijd situeren zich vooral ter hoogte van het centrum van Kortenberg. Hoewel deze niet is afgebeeld op de Ferrariskaart, werd aan de hand van historisch onderzoek de 17de-eeuwse Kapel van de Heilige Maagd ten oosten van het projectgebied gesitueerd (CAI 1972). Ter hoogte van Negenhoek werd bij toeval een munt uit de Oostenrijkse periode aangetroffen (CAI 1926). Verder naar het noorden werd bij toeval een gasmasker uit de 20ste eeuw gevonden (CAI 1986).

Een schematisch overzicht:

CAI ID	vindplaats	datering	Aard Gebeurtenis	Aard Bron > Datum Bron
1739	Runderenberg/Tichel berg	Romeinse Tijd > Midden-Romeinse tijd > (Bewoning > Alleenstaand > Villa > Reeds in de 19de eeuw werd hier aardewerkfragmenten en tegulae teruggevonden. dakpan- en mortelfragmenten. Aardewerk o.a. terra sigillata, ruwwandig en handgevormd. Fragment van een bronzen beeldje (been), gesp, fibula, munten. Fundering van een kelder in regelmatig gekapte steen, met vloer in roze mortel); Romeinse Tijd > Midden-Romeinse tijd > (> Vondstenconcentratie > Bouwmateriaal); Romeinse Tijd > Midden-Romeinse tijd > (> Vondstenconcentratie > Aardewerk); Steentijd > Neolithicum > (> Losse Vondst > Lithisch Materiaal > gepolijste bijl: lengte 125 mm, breedte 56 mm, dikte 36 mm); Steentijd > (> Losse Vondst > Lithisch Materiaal > een klein fragment van een kling); Romeinse Tijd > (> Infrastructuur > Lijnelementen > > perclering); Romeinse Tijd > (> Begraaving > Eén structuur > Grafheuvel > DE SEYN en STROOBANT vermelden een 'belgo-Romeinse tumulus', maar volgens VAN DOORSELAER is er geen sprake van een tumulus)	veldprospectie	Archief, Literatuur > 1925
1926	Edegemstraat	Nieuwe Tijd > (> Losse Vondst > Munten > Uit de Oostenrijkse periode);	Toevalsvondst	Vondstmelding, 30-11-2006
1972	Kapel van de Heilige Maagd	Nieuwe Tijd > 17de eeuw > (Religie > Religie > Kapel);	onbepaald	Literatuur, 1987
3472	Hoogveldstraat I	Steentijd > Neolithicum > (> Losse Vondst > Lithisch Materiaal > gepolijste bijl: hiel geschonden, witte silex); Romeinse Tijd > (> Vondstenconcentratie > Aardewerk > vondstmelding HB: aardewerk-terra sigillata); Romeinse Tijd > (> Vondstenconcentratie > Bouwmateriaal > dakpannen); Romeinse Tijd > (> Losse Vondst > Munten > munten); Romeinse Tijd > (> (Economie > Industrie > Metaalbewerking > ijzeroven o.a. aangevoerde gekapte zandstenen of gefragmenteerde gegoten vloer in zeer grof zand? Van de ovenopbouw of vloer? Verder vele ijzerslakken en ijzererts.); Middeleeuwen > Vroege middeleeuwen > (> Losse Vondst > Metaal > vondstmelding 29-10-2007 Timothy Geeraerts: schijffibula met glaspasta);	veldprospectie/metaal detectie	Vondstmeldingen 2007, 2000, 2011
3821	Sint-Amandskapel	Middeleeuwen > Late middeleeuwen > (Begraaving > Meerdere structuren > Vlakgraf > kerkhof); Middeleeuwen > Vroege middeleeuwen > (Religie > Religie > Klooster);	Onbepaald	Cartografie/Iconografie/Fotografie, Literatuur 1972

6059	Abdij van Kortenberg 1	Middeleeuwen > Late middeleeuwen > (Religie > Religie > Klooster > Benedictinessenabdij);	Onbepaald	Cartografie/Iconografie/Fotografie, Literatuur > 1971
20121	Dries	(> Losse Vondst > Metaal > ijzeren mes met ivoren heft);	Toevalsvondst	Vondstmelding, 02-12-2008
210588	Walenweg	Steentijd > Neolithicum > (> Losse Vondst > Lithisch Materiaal > Gepolijste bijlfragment: 7 cm x 3,5 cm Afslag aan 1 zijkant);	Toevalsvondst	Vondstmelding, 20-02-2016
210589	Hoogveldstraat II	Steentijd > (> Losse Vondst > Lithisch Materiaal > Kling - silex 7x2,5 cm);	Toevalsvondst	Vondstmelding, 20-02-2016

1.2.4 Synthese

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?

De bestaande bronnen bevatten geen directe aanwijzingen over het archeologisch potentiël. Dat potentiël moet gezocht worden in de landschappelijke situering van het projectgebied. Het projectgebied ligt aan de westrand van Kortenberg in een gradiëntzone naar de valleien van de Molenbeek en de Eikelenhofbeek. Het terrein is licht dalend van noordnoordwest naar zuidzuidoost. Volgens de erosiegevoeligheidskaart is het gebied licht erosiegevoelig. Volgens de kaart met van nature overstroombare gebieden ligt het projectgebied in een zone met waterloopmodder. Beide aspecten zijn ons inzien belangrijk om het archeologisch potentieel van het projectgebied in te schatten.

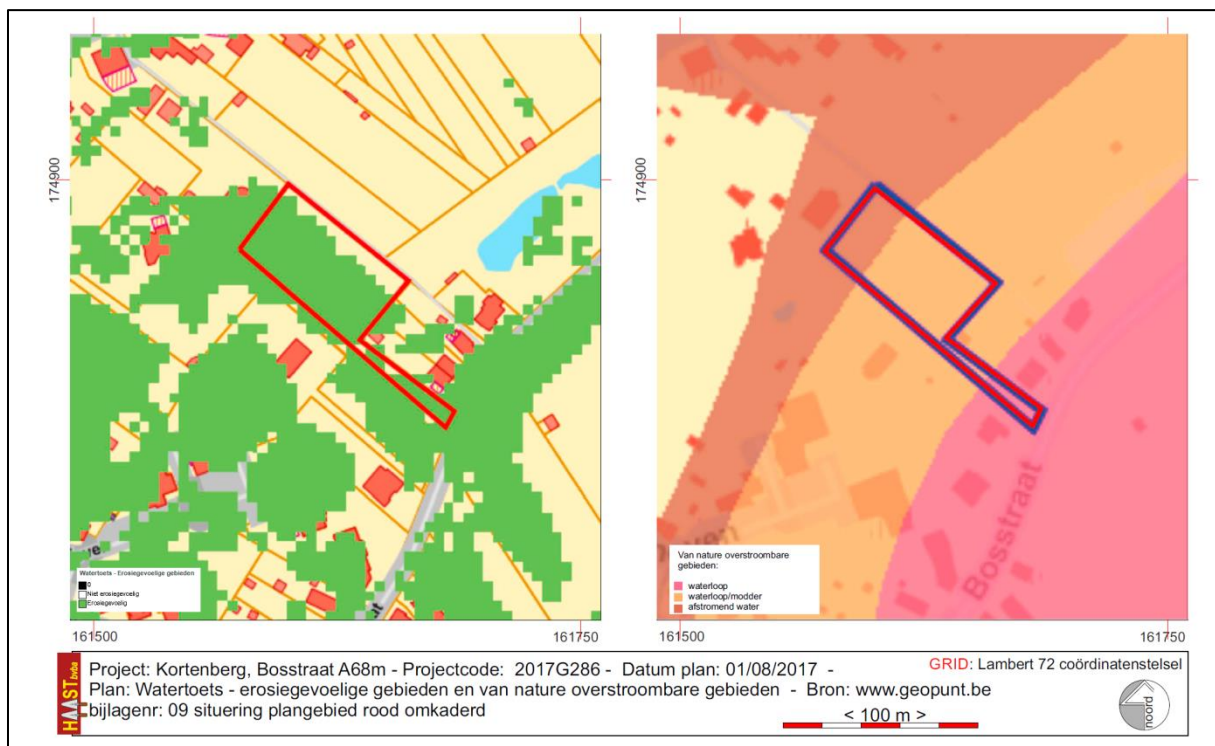

Fig. 28: Situering van het onderzoeksgebied op de erosiegevoeligheidskaart en de kaart met van nature overstroombare gebieden © geopunt.be

Wat betreft steentijdsites, ten zuidoosten van het projectgebied zijn enkele geïsoleerde vondsten bekend van fragmenten van gepolijste bijlen, is de verwachting eerder laag tot onbestaande. De topografische ligging van het terrein wijst op mogelijke erosie en verschuivingen door waterloopmodder waardoor prehistorische sites – indien aanwezig – meer dan waarschijnlijk niet meer in situ worden aangetroffen, maar in een verspoelde

stratigrafische context. Bovendien ligt het projectgebied op het hellend terrein en niet aan de basis of deels op de top waardoor de kans op het aantreffen van prehistorische vondsten in situ uitgesloten kan worden.

Er zijn helemaal geen vondsten bekend uit de metaaltijden, wel mogelijk Romeinse vondsten maar de grote concentratie van Romeinse vondsten ligt ten noordnoordwesten van het projectgebied op een droge heuvelrug. Het kan zijn dat het projectgebied hoorde tot het landbouwareaal van een Romeinse villa, maar naar archaeologica zou dit enkel resulteren in het aantreffen van “verloren voorwerpen” of off site fenomen zoals bijvoorbeeld spiekers.

Van sporen uit de vroege middeleeuwen is ook niets bekend en de historische kaarten laten vermoeden dat het projectgebied slechts deels als landbouwgebied in gebruik was, maar deels ook beemdgebied lijkt geweest te zijn hetgeen in relatie staat tot de natte bodemkundige gesteldheid, zeker aan de zuidrand van het projectgebied.

De archeologische verwachting kan dus eerder laag ingeschat worden.

- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?

Het landschap evolueerde na de ijstijden tot een gebied waarin riviertjes zich een weg baanden doorheen de eolische lössafzettingen en zorgden voor alluviale afzettingen terwijl regen zorgde voor colluvium die zich op de hellingen en vooral aan de basis ervan afzette. De riviertjes hebben brede alluviale dalen gevormd in een drassig en nat tot zeer nat landschap. In recente perioden werden ontwateringskanaaltjes aangelegd om het gebied enigszins geschikt te kunnen maken voor landbouw.

Op het terrein werden bomen aangeplant en weer gerooid en een deel van het projectgebied werd ooit gebruikt als witlofveld. Daardoor zou het kunnen dat in de bodem sporen worden aangetroffen van witlofoventjes zoals onder meer ook werden aangetroffen aan de Leuvensesteenweg in Kortenberg⁴. Ondertussen is het landschap geëvolueerd naar een “stedelijk parkgebied” waarin bomen en tuinen werden aangeplant en waar de enkele open plekken aan de rand van de kern van Kortenberg geleidelijk opgevuld geraken met woningbouw.

Fig. 29: Verbrande zandleem, sporen van witlofoventjes aan de Leuvensesteenweg in Kortenberg aangetroffen tijdens een archeologische prospectie met ingreep in de bodem.

- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?

Het terrein hoorde misschien tot het landbouwareaal van een Romeinse villa. Het is echter pas af te lezen van de historische kaarten uit de 18de eeuw dat het terrein effectief en tenmiste deels voor landbouwdoeleinden in gebruik genomen werd. In de tweede helft van de 20ste eeuw werd het projectgebied vol geplant met bomen,

⁴ VAN DE KONIJNENBURG, R. , CLAESEN, J., DONDEYNE, S., Archeologische prospectie Kortenberg, Leuvensesteenweg, HAAST-rapport 2014-04, Bree, 2014 D/2014/12654/04

vrij snel werd een deel daarvan gerooid en ontstronkt om plaats te maken voor een witloofveld. Bij de aanleg van een weg, toegang naar een woning ten noorden palend aan het projectgebied, werden alle bomen gerooid en werd het terrein blijkbaar tijdelijk als werfplaats ingericht en gebruikt voor tijdelijke grondopslag. Nadien, rond 2012, werd het terrein terug genivelleerd en ingezaaid met gras.

- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Voor tenminste de oppervlakte van de geplande garagekelder met een extra uit te graven zone rondom de te plaatsen kelderwanden, zal voor ca. 1300 m² het bodemarchief – indien aanwezig – volledig vernietigd worden.

Op basis van voorgaande synthese werd volgende overweging gemaakt met betrekking tot **de beschikbare methoden inzake vooronderzoeken**:

Geofysisch onderzoek spoort weliswaar anomalieën in de bodem op maar aangezien er geen structuren in harde materialen, baksteen, natuursteen, verwacht worden zal dit eerder moeilijk interpreteerbare sporen opleveren die enkel geïnterpreteerd of gedetermineerd kunnen worden door een ondersteunende ingreep in de bodem. Bovendien is deze methode duur en zullen de resultaten niet opwegen tegen de kosten.

Veldkartering: gelet op de begroeiing van het terrein is deze methode niet bruikbaar.

Landschappelijk bodemonderzoek is niet nodig aangezien er geen ernstige landschappelijke verstoringen konden worden vastgesteld uit de analyse van de beschikbare bronnen gebruikt in het bureauonderzoek. Het rooien van de bomen en het aanleggen van een witloofveld zal zijn sporen hebben nagelaten, maar dit is zeer moeilijk vast te stellen doormiddel van landschappelijke boringen in zandleembodems. De draaiingen van de boor vervagen de mogelijke sporen van opeenvolgende verstoringen tenzij er veel puin achtergelaten werd maar daarvoor zijn helemaal geen aanwijzingen. Bovendien worden door de draaiingen van de boor sporen van colluviale afzettingen zeer moeilijk leesbaar in de boorstalen.

Verkenkend/waarderend archeologisch booronderzoek: er zijn geen indicaties voor prehistorische vondsten in de nabijheid van het projectgebied. Er zijn aanwijzingen van bodemverstoringen door het aanplanten en rooien van bomen en er zijn aanwijzingen voor erosie en modderstromen. Het kappen en ontstronken van bomen en de colluviale bodemgesteldheid kunnen verstoringen gewerkt hebben met betrekking tot de stratigrafische positie van prehistorische artefacten waardoor mogelijk – indien toch aanwezig – de artefacten niet meer in hun juiste stratigrafische positie aangetroffen worden.

Proefsleuven: op basis van de resultaten van het bureauonderzoek is de meest aangewezen methode om het terrein archeologisch verder te waarderen en evalueren een archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem doormiddel van proefsleuven van 2 m breed. De archeologische verwachting is het hoogst naar sporen uit de Romeinse periode en/of volle middeleeuwen en later en vooral dan sporen van off site fenomenen in relatie tot het gebruik van het terrein als landbouwgebied. Deze sporen kunnen enkel via een proefsleuvenonderzoek gedetecteerd en geëvalueerd worden. De richting en inplanting van deze proefsleuven is noordwest-zuidoost; haaks op de vallei van de Molenbeek.

Advies:

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek is de meest aangewezen methode om het terrein archeologisch verder te waarderen en evalueren een archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem doormiddel van proefsleuven van 2 m breed. De archeologische verwachting is het hoogst naar sporen uit de Romeinse periode en/of volle middeleeuwen en later en vooral dan sporen van off site fenomenen in relatie tot het gebruik van het terrein als landbouwgebied. Deze sporen kunnen enkel via een proefsleuvenonderzoek gedetecteerd en geëvalueerd worden. De richting en inplanting van deze proefsleuven is noordwest-zuidoost; haaks op de vallei van de Molenbeek.

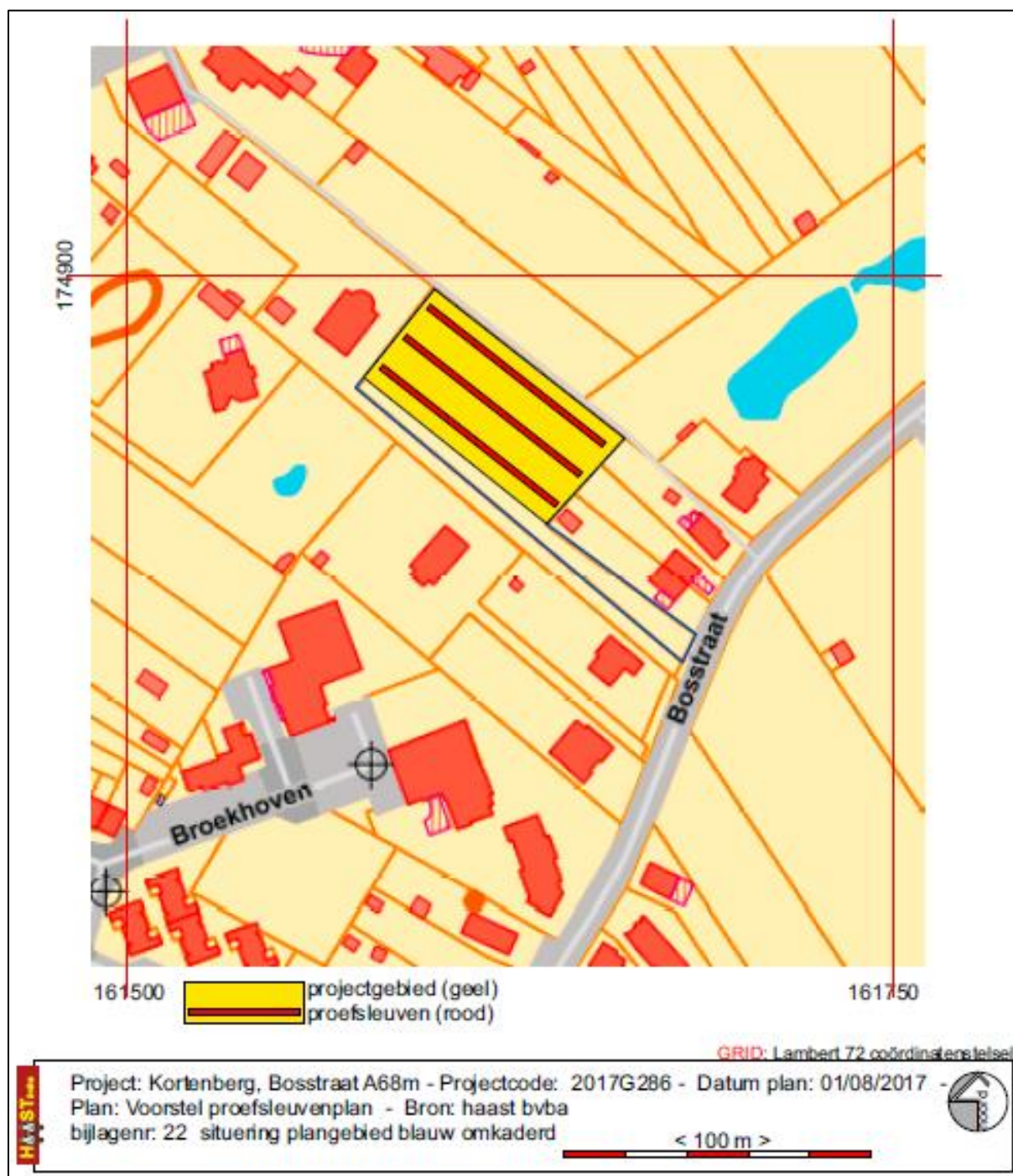

Fig. 30: Voorstel inplanting proefsleuven

1.2.5 Samenvatting gespecialiseerd publiek

zie 1.2.4 en 1.2.6.

1.2.6 Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek

De eigenaar van het kadastrale perceel Kortenbergh afd. 1 A 68m wenst het perceel op te splitsen in twee bouwkvellen met de bedoeling er twee appartementsblokken op te richten van elk 8 wooneenheden. De blokken worden ondergronds met elkaar verbonden door een gezamenlijke parkeergarage. Het projectgebied ligt op een zachte helling die daalt van noord naar zuid. De bodemgesteldheid is matig nat tot nat en aan de zuidrand zelfs zeer nat. Bovendien is de bodem licht erosiegevoelig en bevindt het terrein zich binnen een van nature overstroombaar gebied met waterloopmodder. Dit in combinatie met het gebruik van het terrein en de evolutie van het gebruik, landbouwgebied (akker/weiland), aanplant van bomen, rooien en ontstronken van bomen, aanleg van een witloofveld, aanleg van een weg met gebruik van het terrein als tijdelijke werfplaats en plaats voor tijdelijke grondopslag, hebben ongetwijfeld hun sporen nagelaten in de bodem. Echter hoe ernstig die verstoringen geweest zijn is niet duidelijk; ons inziens is de combinatie van natuurlijke en antropogene invloeden een reden om te stellen dat archeologisch onderzoek naar steentijdsites geen zin heeft wegens verspoelingen en verplaatsing van artefacten waardoor ze zeker niet meer in een juiste, oorspronkelijke context kunnen worden aangetroffen. Bovendien zijn er tijdens het bureauonderzoek geen directe aanwijzingen gevonden die erop wijzen dat er binnen het projectgebied een kans bestaat op het aantreffen van een steentijdsite. Mochten er archeologische sporen aanwezig zijn dan zullen die eerder gerealiseerd zijn aan het grondgebruik en mogelijk in relatie staan tot de ten noorden gelegen Romeinse site of de ten oosten gelegen middeleeuwse kern van Kortenbergh. Het zou dan voornamelijk gaan om bodemsporen, mogelijk van off site fenomenen zoals spiekers, die enkel via een proefsleuvenonderzoek kunnen opgespoord en geëvalueerd worden. Derhalve wordt via het programma van maatregelen dat onlosmakelijk deel uitmaakt van deze archeologienota een archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem doormiddel van proefsleuven voorgesteld teneinde het projectgebied archeologisch te kunnen waarderen en evalueren.

Bibliografie

Uitgegeven Bronnen

DONDEYNE, S., VANIERSCROT, L., LANGOHR, R., VAN RANST, E. en DECKERS, J., *De grote bodemgroepen van Vlaanderen: Kenmerken van de "Reference Soil Groups" volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base*, KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, 2015.

GOOSSENS, E., 2007, Toelichting bij de quartairgeologische kaart, kaartblad 32 Leuven, Katholieke Universiteit Leuven – Vlaamse Overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen

SCHROYEN, K., 2003, Toelichting bij de quartairgeologische kaart, kaartblad 31-39 Brussel –Nijvel, Geological Service

VAN RANST, E. en SYS, C., 2000, Eénduidige legende van de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1: 20000). VLM

COUSIN, S. en VAN DER WAA, M., 2017, Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Leuvensesteenweg te Kortenbergh, Studiebureau Archeologie, Tienen
(<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/4287>)

PRAET, M., 2017, Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Brouwerijstraat 49-65 te Kortenberg, ABO Archeologische Rapporten 453 (<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/406>)

van de KONIJNENBURG, R., DEVROE A., CLAESEN J., 2013, Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, Kortenberg - Alfons Dewitstraat, ARCHEBO-rapport 2013/02, ISSN 2034-5615, Kortenenaken.

VAN DE KONIJNENBURG, R. , CLAESEN, J., DONDEYNE, S., Archeologische prospectie Kortenberg, Leuvensesteenweg, HAAST-rapport 2014-04, Bree, 2014 D/2014/12654/04

Digitale Bronnen

<https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>
<http://www.cartesius.be>
www.cartoweb.be, www.ngi.be
<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
<https://geo.onroenderfgoed.be>
<http://www.geopunt.be/kaart>
<http://www.kbr.be/>
<https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas>

Figurenlijst

Coverfoto: Panoramische foto's van het terrein van noord naar zuid en van zuid naar noord

© HAAST, opname 18/08/2017

Fig. 1: Bounding Box

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 01/01/2016 © cadgis viewer

Fig. 3 Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1/10.000. © NGI & cartoweb

Fig. 4 Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto, 25-08-2016 © Google Earth

Fig. 5: Te verkavelen deel van perceel A68m met afsplitsing van de toegangsweg

Fig. 6: De te behouden toegangsweg gefotografeerd van noord naar zuid, opnames 18/08/2017 © HAAST bvba

Fig. 7: Gegeorefereerd Verkavelingsplan projectcode 2017G286

Fig. 8: Verkavelingsplan projectcode 2017G286 zoals aangereikt ©OMGEVING Landscape architecture

Fig. 9: Schets van de opstand van de te plannen nieuwbouw, zicht vanuit noordwest

Fig. 10: schets van de opstand van de te plannen nieuwbouw, zicht vanuit zuid (Bosstraat).

Fig. 11: Situering van het onderzoeksgebied op het DHM LIDAR DHMV II_DTM_RAS_1M op projectgebiedschaal © geopunt.be.

Fig. 12: Niveaumetingen op het terrein dd 18/08/2017 © HAAST bvba

Fig. 13: Situering van het onderzoeksgebied op het DHM LIDAR_DHMV_II_DTM_RAS_1M op macroschaal © geopunt.be.

Fig. 14 Hydrografische situering van het projectgebied. © geopunt.be.

Fig. 15: Het onderzoeksgebied op de tertiairgeologische kaart © geopunt.be.

Fig. 16: Het onderzoeksgebied op de quartargeologische kaart © geopunt.be.

Fig. 17: quartairgeologische profieltypefiches (bron: geopunt.be.)

Fig. 18: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens Belgische Classificatie © Databank Ondergrond Vlaanderen.

Fig. 19: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart volgens de WRB © Databank Ondergrond Vlaanderen.

Fig. 20: Het onderzoeksgebied op de bodembedekkingskaart opname 2012. © geopunt.be.

Fig. 21: Situering van het projectgebied op de Villaretkaart (1745-1748) © geopunt.be

Fig. 22: Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart. © NGI en Geopunt.

Fig. 23: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854). © NGI.

Fig. 24: Situering van het onderzoeksgebied op detailplannen van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840). © geopunt.be.

Fig. 25: Luchtfoto's van 1971 tot 2013 © geopunt.be.

Fig. 26: Luchtfoto's van 2004 tot 2012 © Google earth en geopunt.be. De foto's van geopunt zijn winteropnames, die van Google earth zijn zomeropnames.

Fig. 27: Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de polygonen van het CAI toestand juli 2017 © cai.erfgoed.net

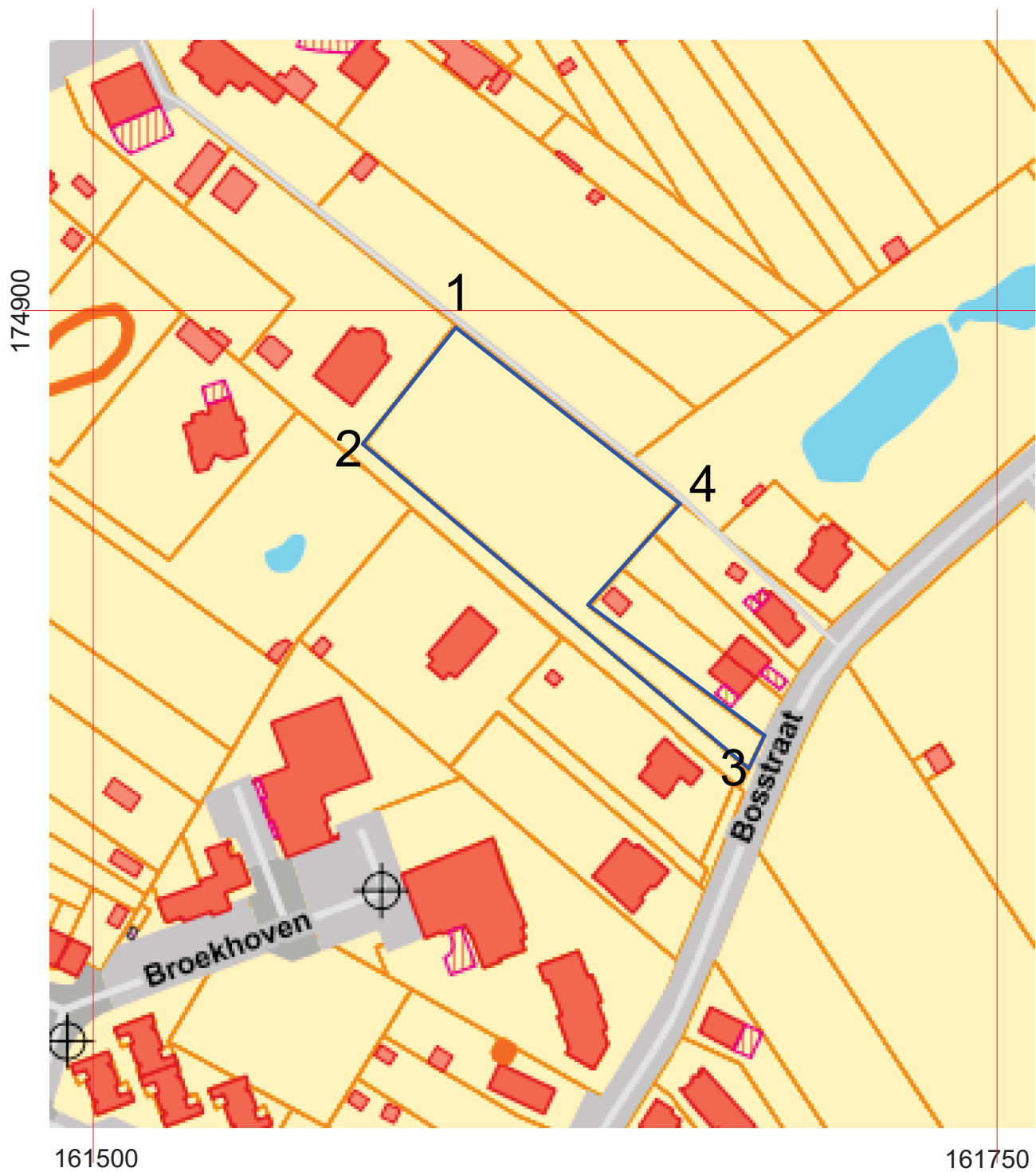
Fig. 28: Situering van het onderzoeksgebied op de erosiegevoeligheidskaart en de kaart met van nature overstroombare gebieden © geopunt.be

Fig. 29: Verbrande zandleem, sporen van witlofoventjes aan de Leuvensesteenweg in Kortenbergh aangetroffen tijdens een archeologische prospectie met ingreep in de bodem.

Fig. 30: Voorstel inplanting proefsleuven

Bijlagen

plannr	Type plan	onderwerp	Analoog/digitaal	datum
1	Plan	Bounding Box	Digitaal	2017
2	Kaart	Kadasterplan	Digitaal	01/01/2016
3	Kaart	Topografische kaart	Digitaal	2009
4	Kaart	Verkavelingsplan georeferereerd	Digitaal	2017
5	Plan	Verkavelingsplan zoals aangereikt	Digitaal	2017
6	Kaart	Digitaal hoogtemodel op projectgebiedschaal	Digitaal	2012
7	Kaart	Digitaal Hoogtemodel	Digitaal	20..
8	Kaart	Hydrografische kaart	Digitaal	2016
9	Kaart	Erosiegevoeligheid en risicozones voor overstromingen	Digitaal	2016
10	Kaart	Tertiairgeologische kaart	Digitaal	20..
11	Kaart	Quartaairgeologische kaart	Digitaal	20..
12	Kaart	Bodemkaart van België	Digitaal	20..
13	kaart	Bodemkaart WRB	Digitaal	2014
14	Kaart	Bodembedekkingskaart	Digitaal	2001
15	Kaart	Ferrariskaart	Analoog	1771-1775
16	Kaart	Atlas der Buurtwegen	Analoog	1845
17	Kaart	Vandermaelenkaart	Analoog	1854
18	Kaart	Villaretkaart (1745-1748)	Analoog	1745-1748
19	Luchtfoto	Opname 1971, 1979-1990, 2000-2003, 2005-2007, 2012 en 2013	Analoog/digitaal	1971 tot en met 2013
20	Luchtfoto's	Detailopnames terrein 2004-2012	Digitaal	2004 tot 2012
21	Kaart	CAI-uittreksel	Digitaal	2017
22	Plan	Voorstel inplanting proefsleuven	Digitaal	2017

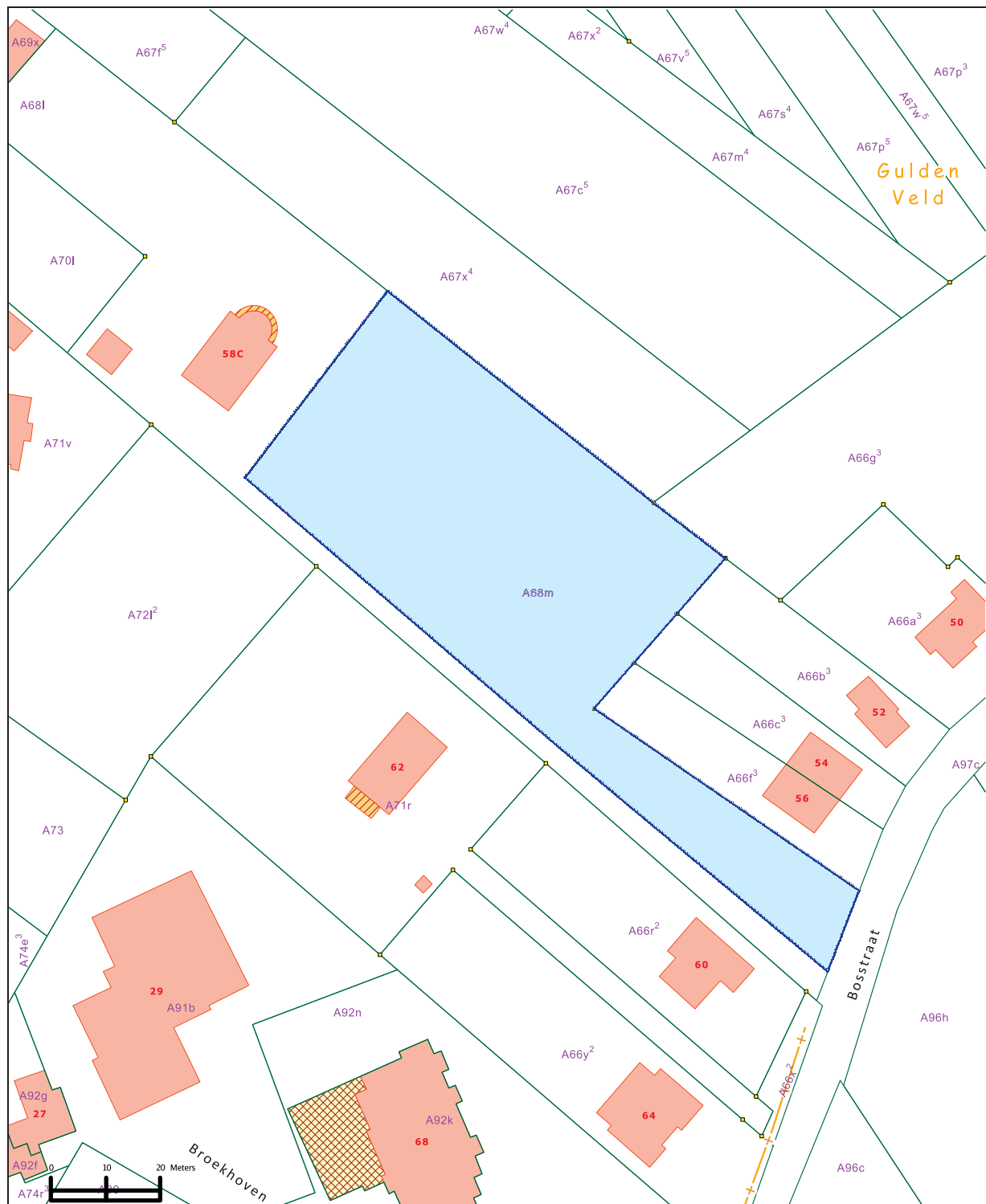
GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
Plan: bounding box - Bron: www.geopunt.be
bijlagen: 01 situering plangebied blauw omkaderd

< 100 m >

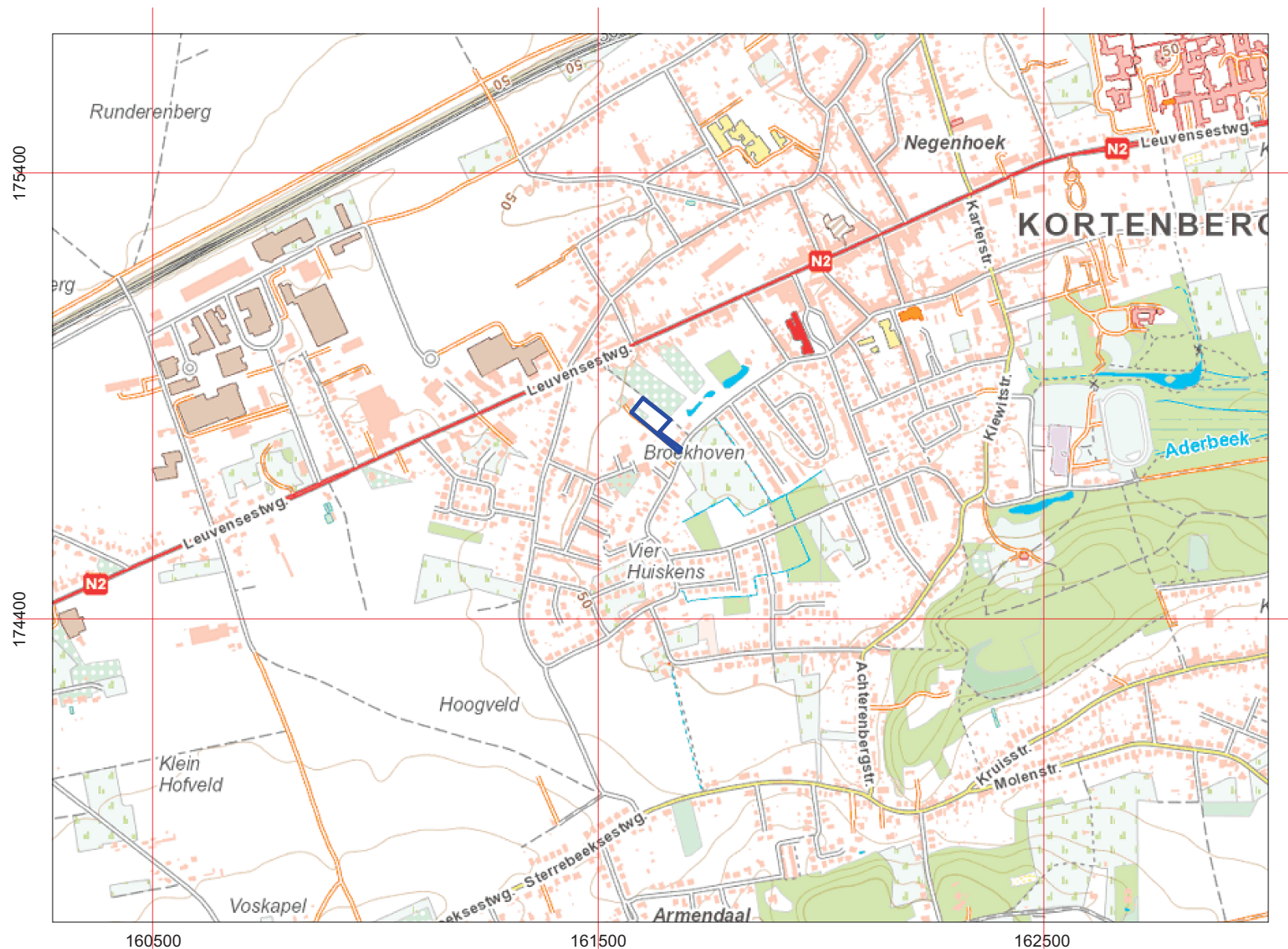
© 28/07/2017 Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie.

Schaal: 1/1000

< 100 m >

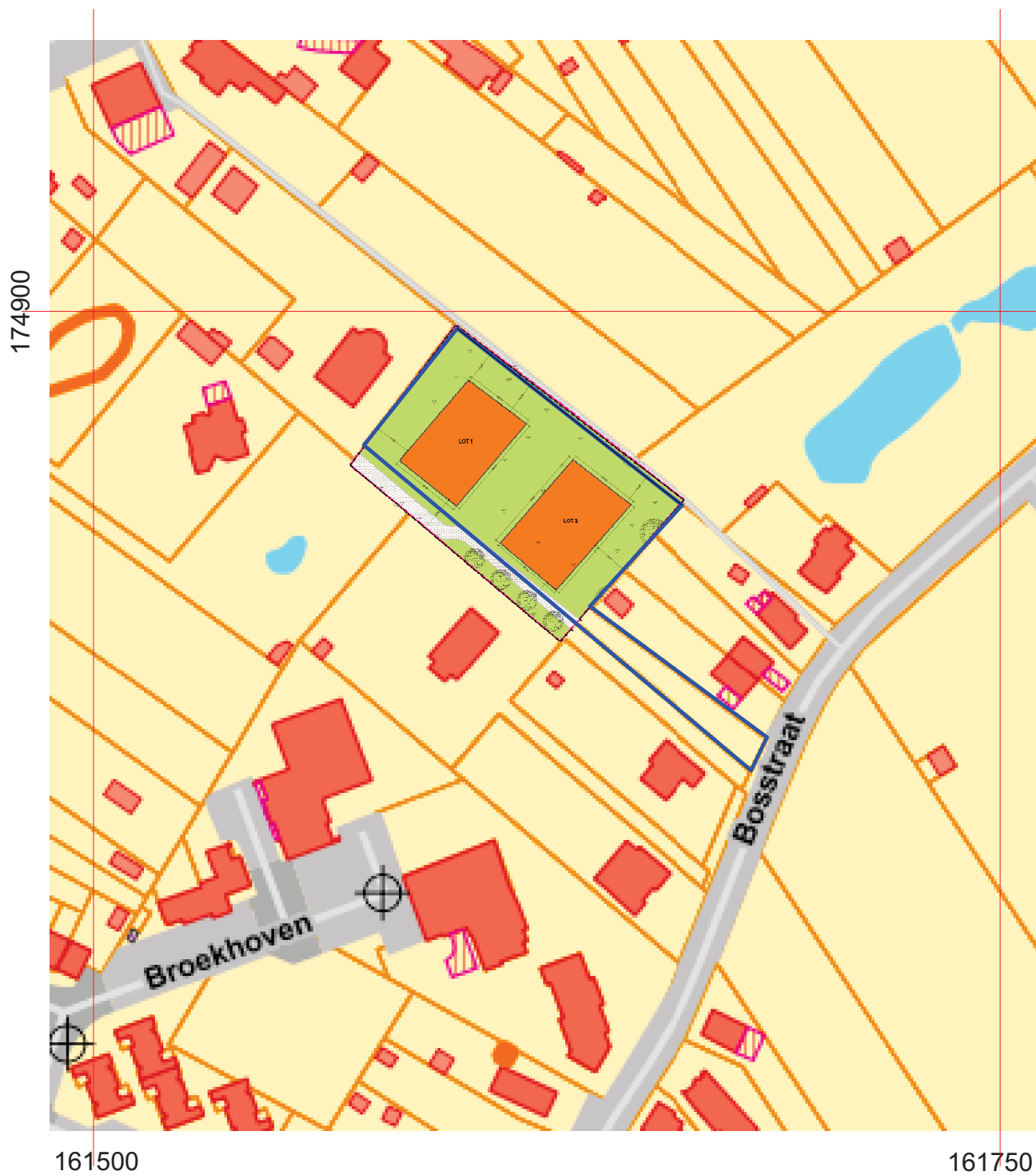
GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

HAAST
byba

Project: Kortenberc, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Topografische kaart - Bron: ngi topoviewer
 bijlagen: 03 situering plangebied blauw omkaderd

< 1000 m >

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: inplanting nieuwbouw - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 04 situering plangebied blauw omkaderd

< 100 m >

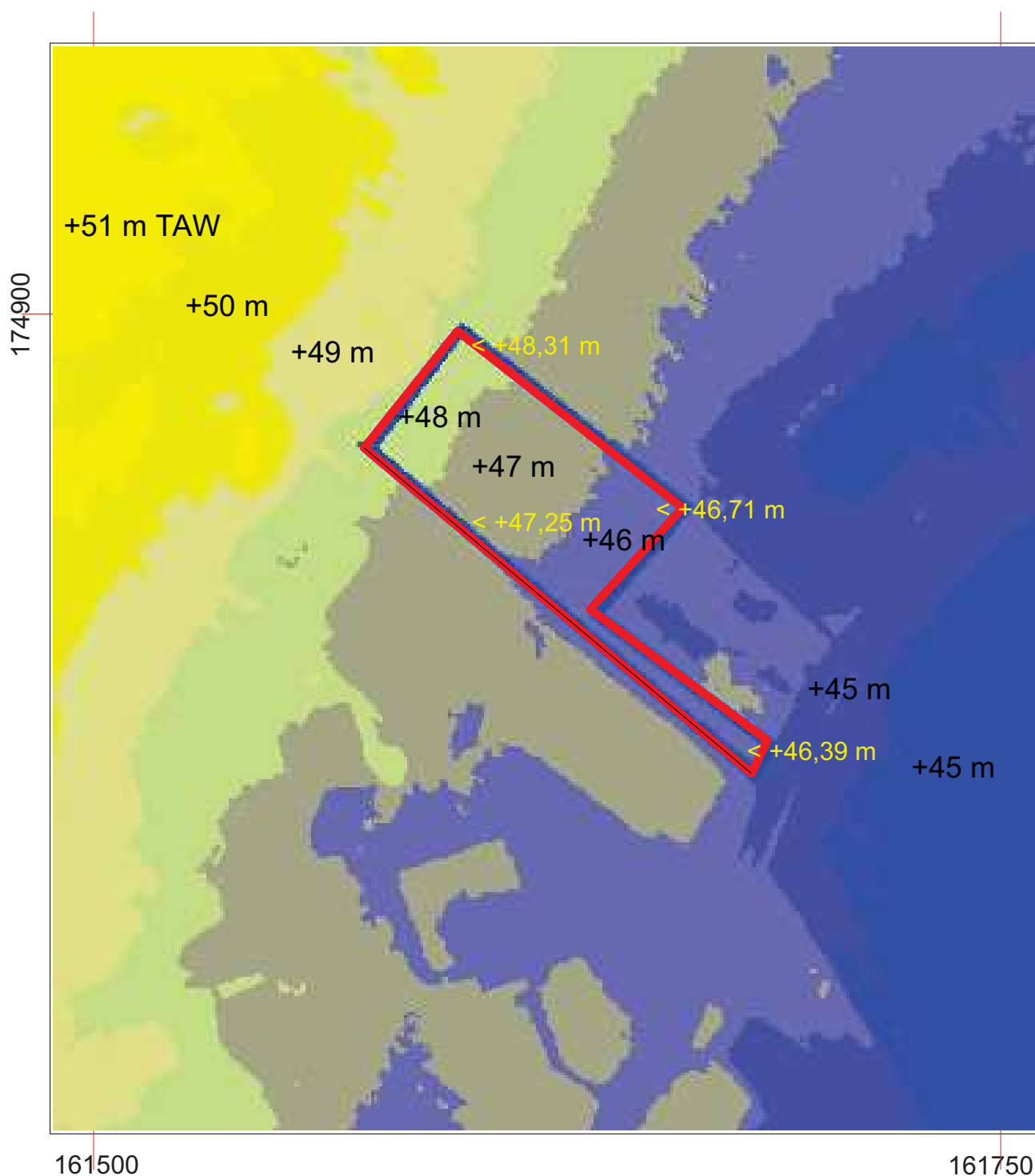

Legend

	grens van het te verkavelen goed		halfverharding		bestaande put
	perceelsgrens		rijweg		inspectieput Ø 70 cm
	LOT 1 - 23: zone voor bebouwing		fietssuggestiestrook nieuwe boom		inspectieput Ø 40 cm
	LOT 1 - 23: zone voor tuinen				
	bestaande rijweg				persleidingput
	bestaand voetpad		bestaande boom, te bewaren		straatkolck

bijlagenr: 05

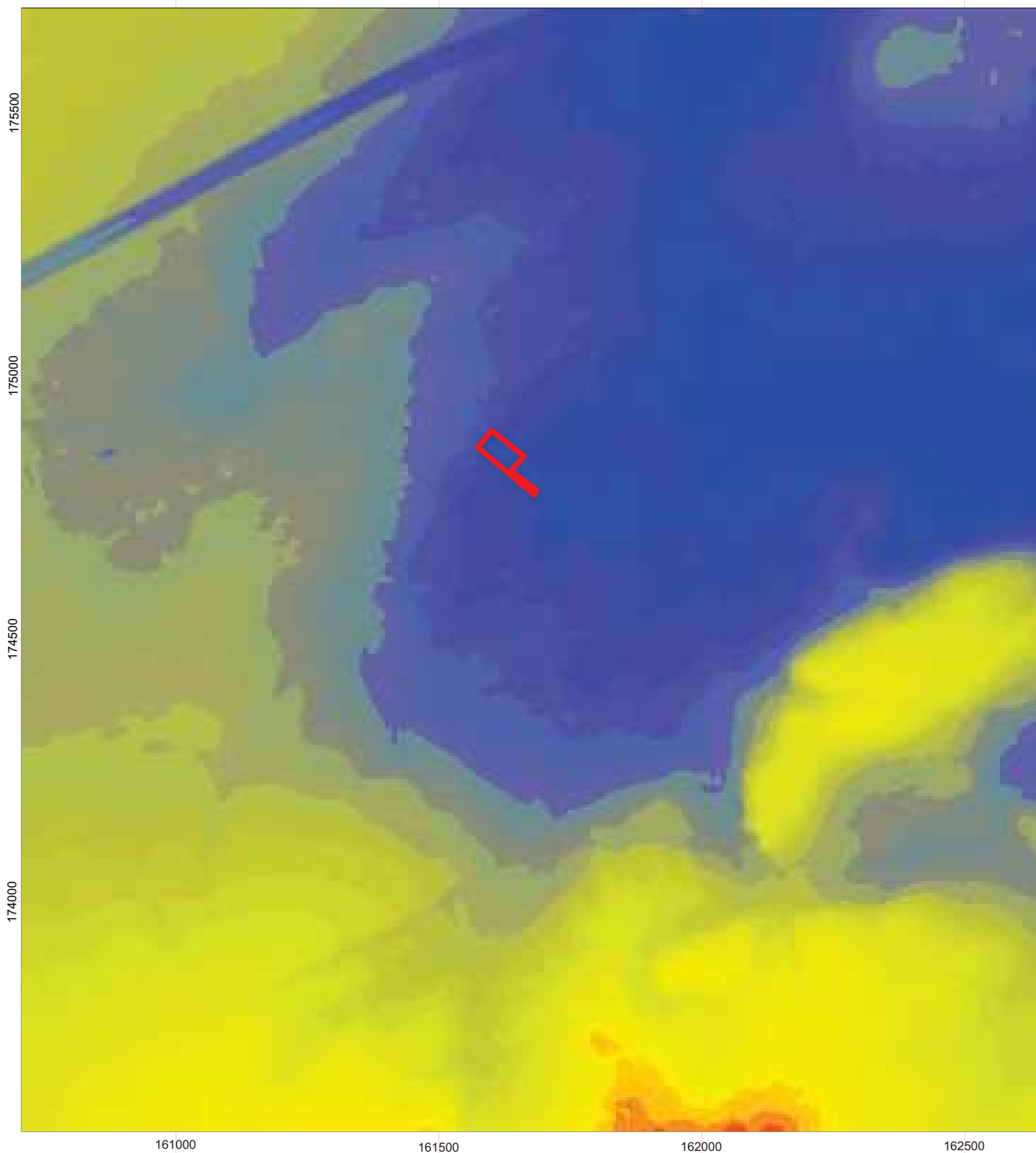

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Digitaal Hoogtemodel op projectgebiedschaal - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 06 situering plangebied rood omkaderd

< 100 m >

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
Plan: Digitaal Hoogtemodel op macroschaal - Bron: www.geopunt.be
bijlagen: 07 situering plangebied rood omkaderd

< 500 m >

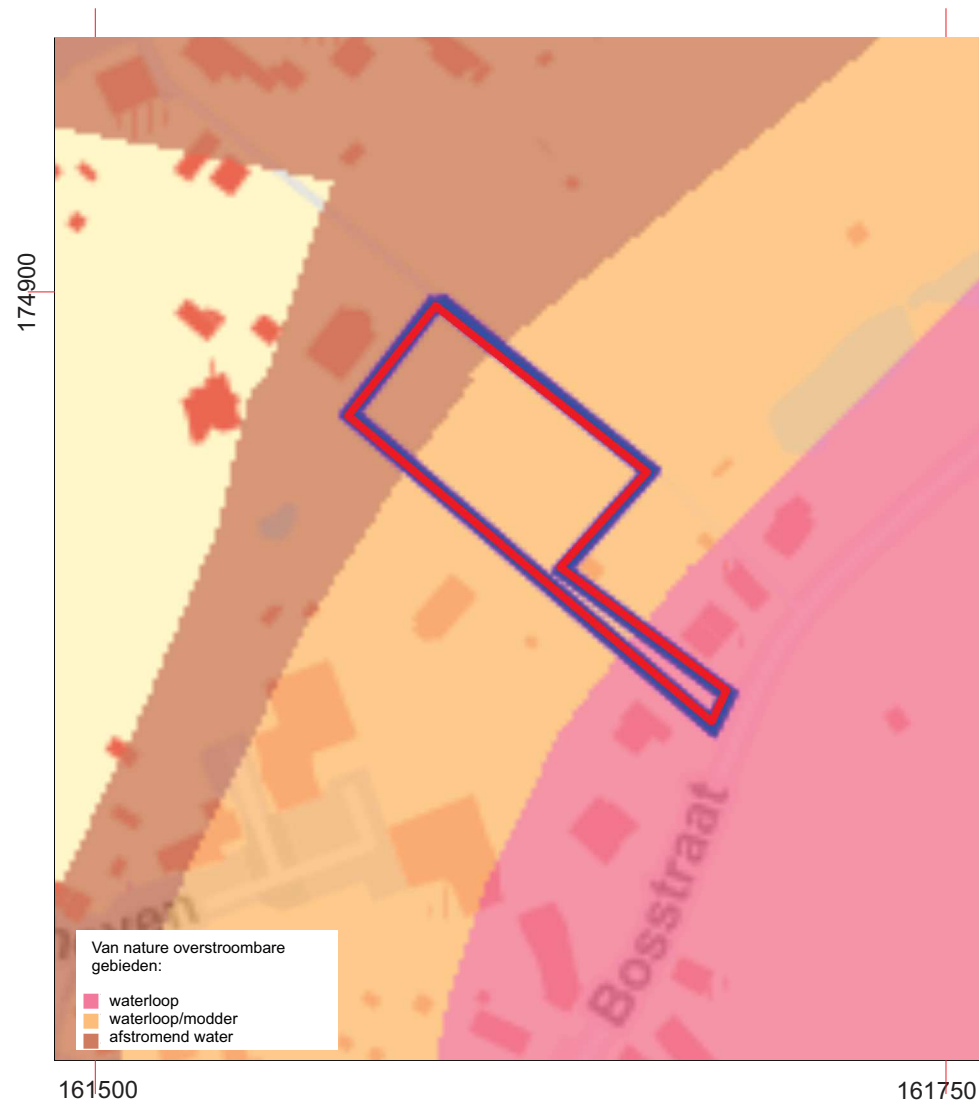
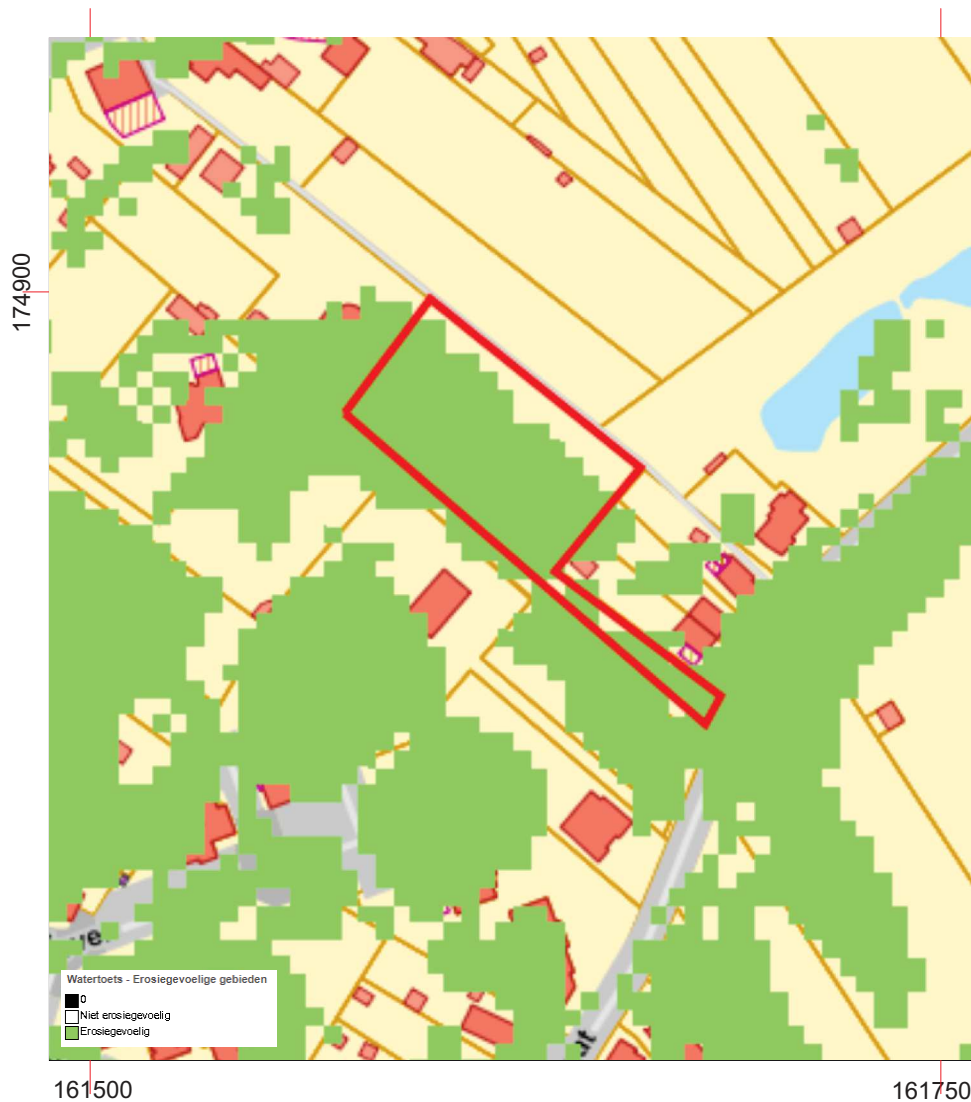

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbos, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Hydrografische kaart - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 08 situering plangebied blauw omkaderd

< 500 m >

HAASST bvba Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Waterloets - erosiegevoelige gebieden en van nature overstroombare gebieden - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 09 situering plangebied rood omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 100 m >

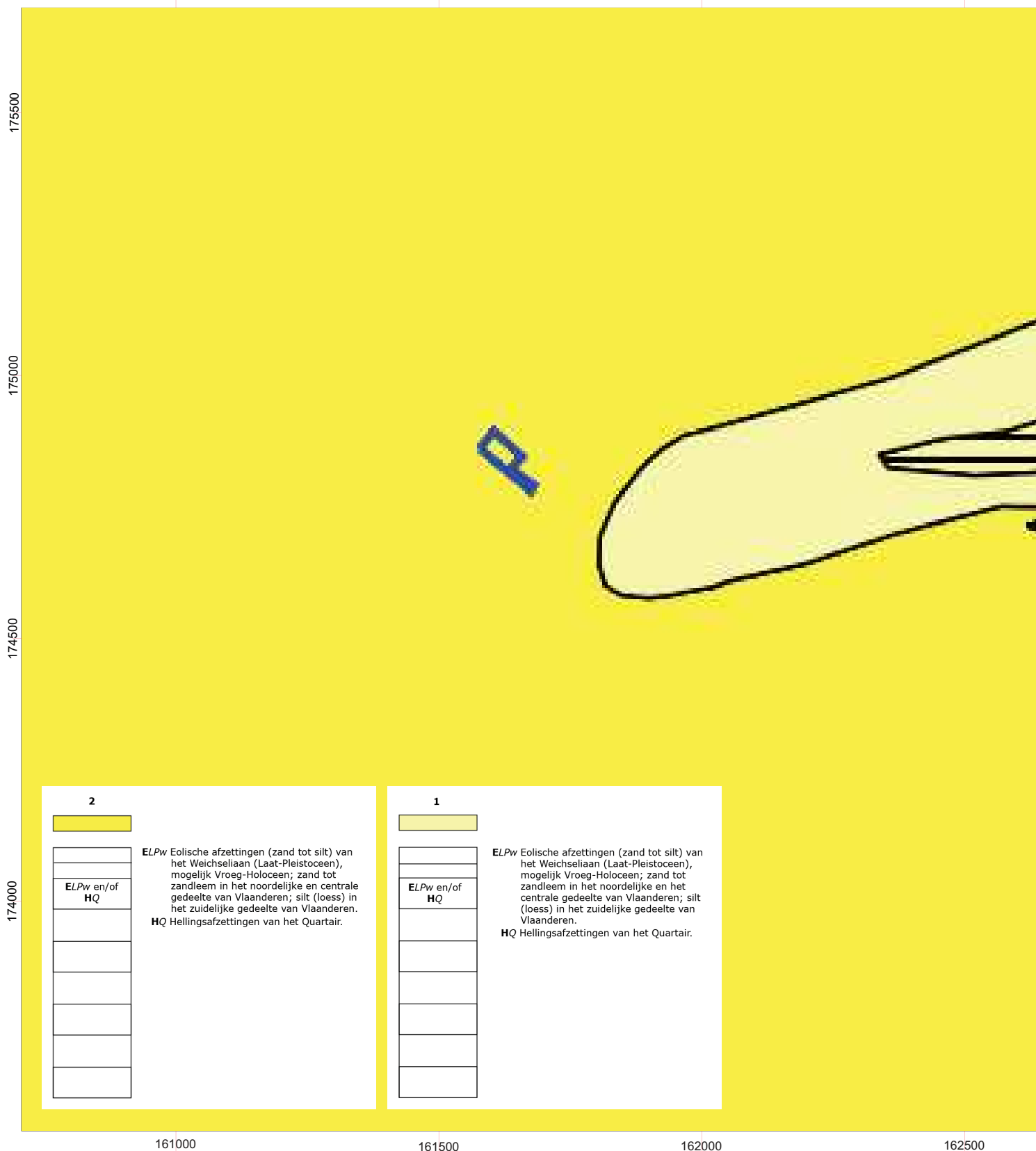

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Tertiairgeologische kaart - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 10 situering plangebied blauw omkaderd

< 500 m >

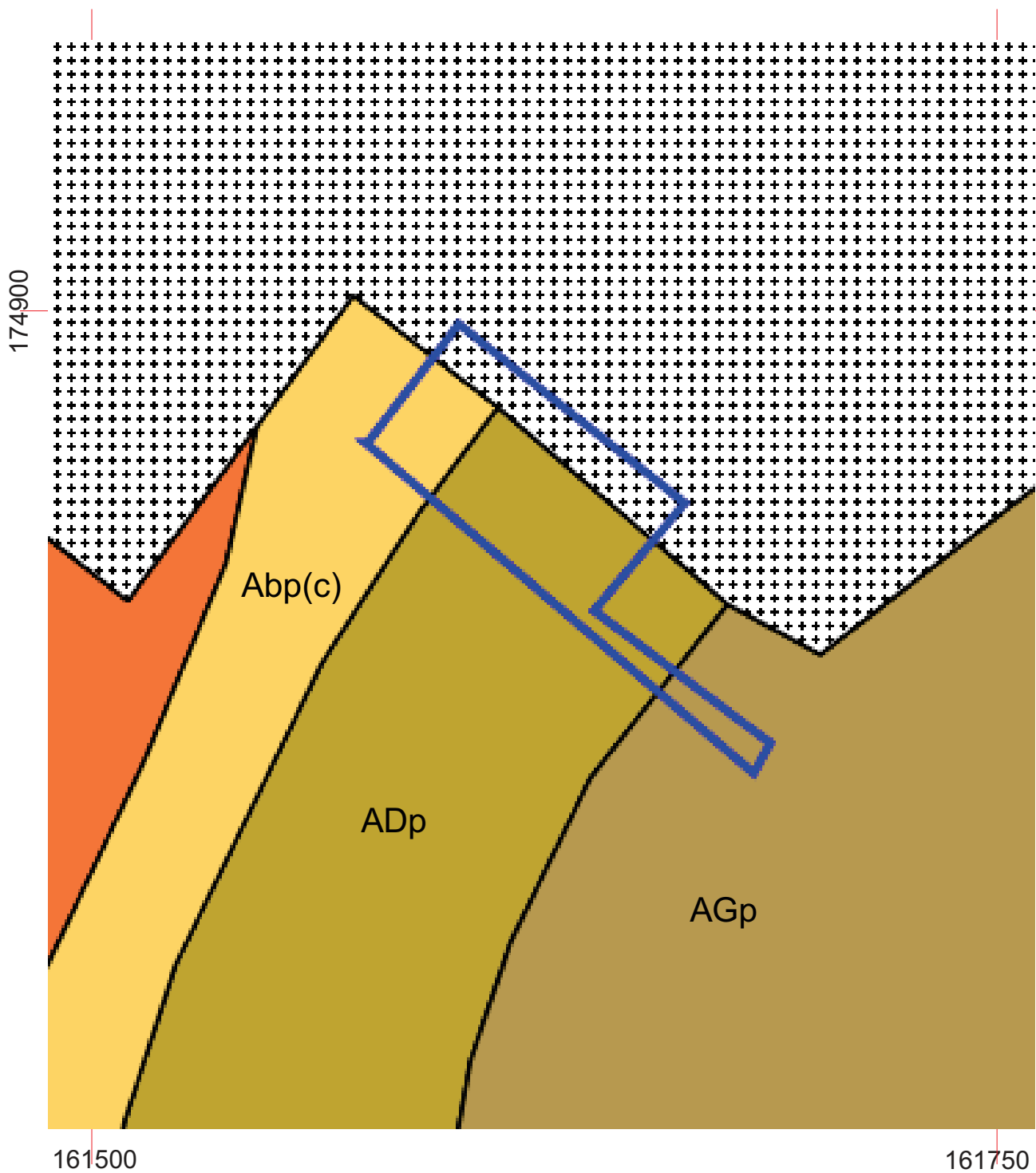

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenberg, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
Plan: Quartairgeologische kaart - Bron: www.geopunt.be
bijlagen: 11 situering plangebied blauw omkaderd

< 500 m >

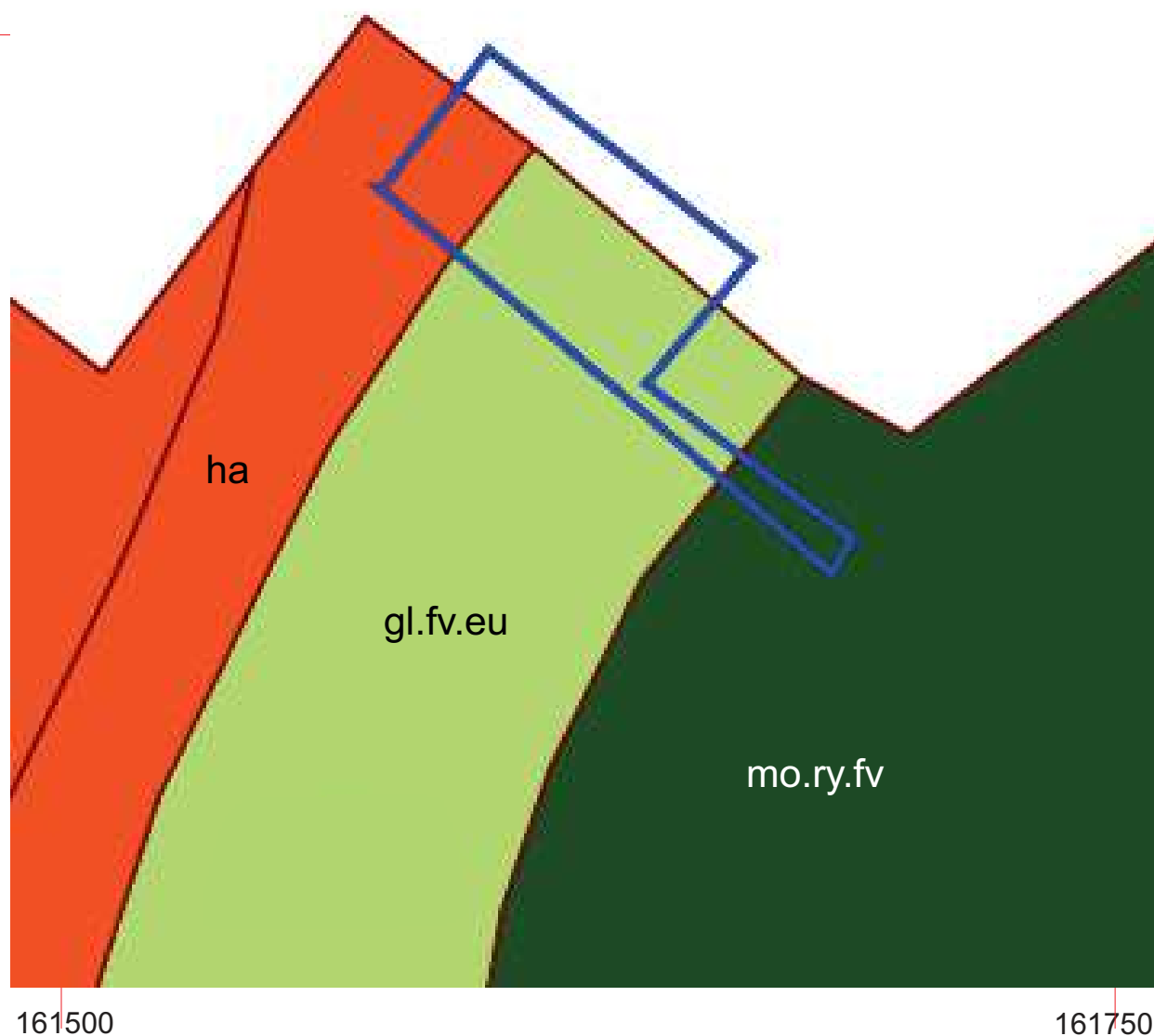
GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Bodemkaart van België - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 12 situering plangebied blauw omkaderd

< 100 m >

174900

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

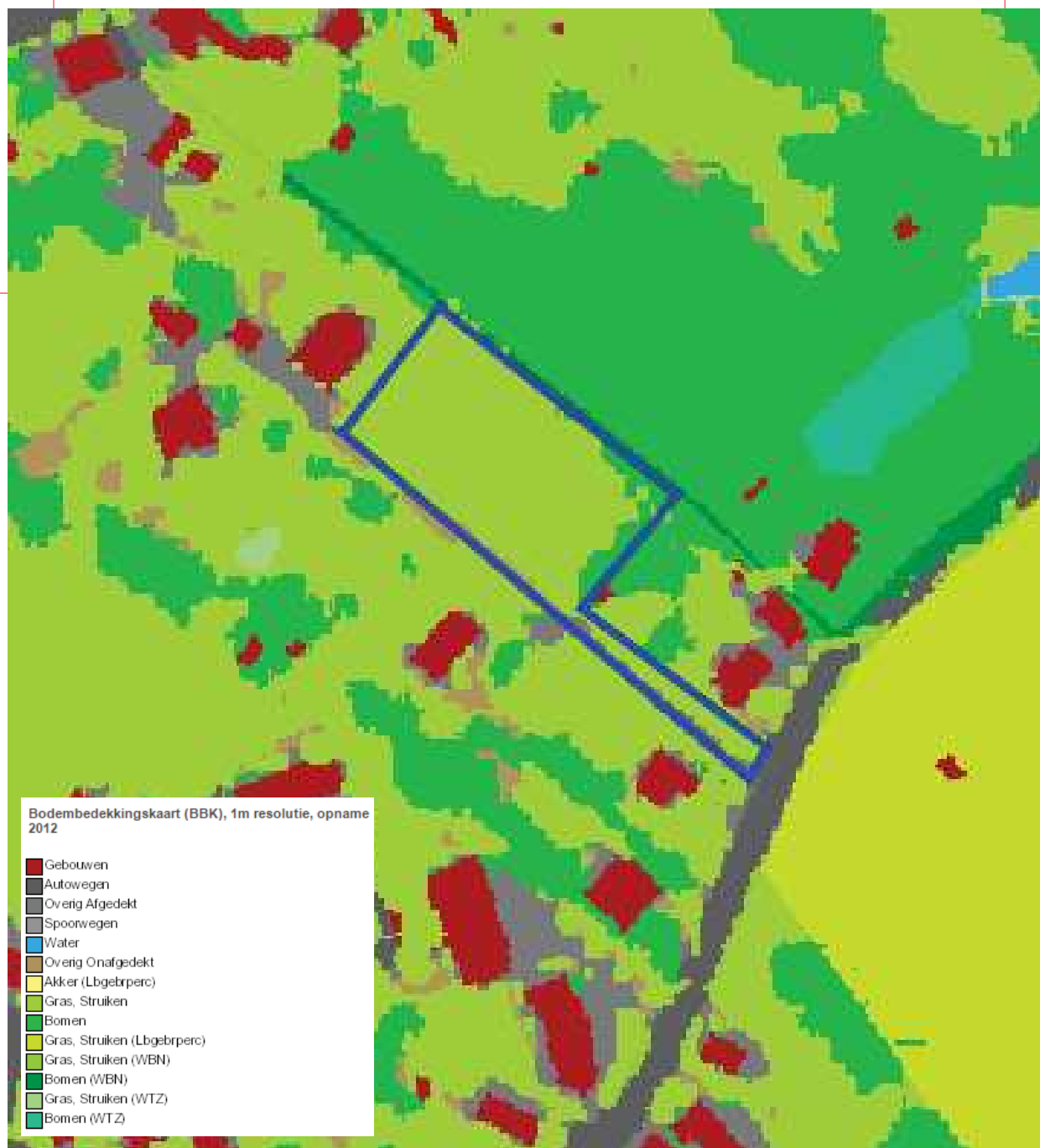
Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
Plan: Bodemkaart volgens de WRB - Bron: www.geopunt.be
bijlagen: 13 situering plangebied blauw omkaderd

< 100 m >

174900

161500

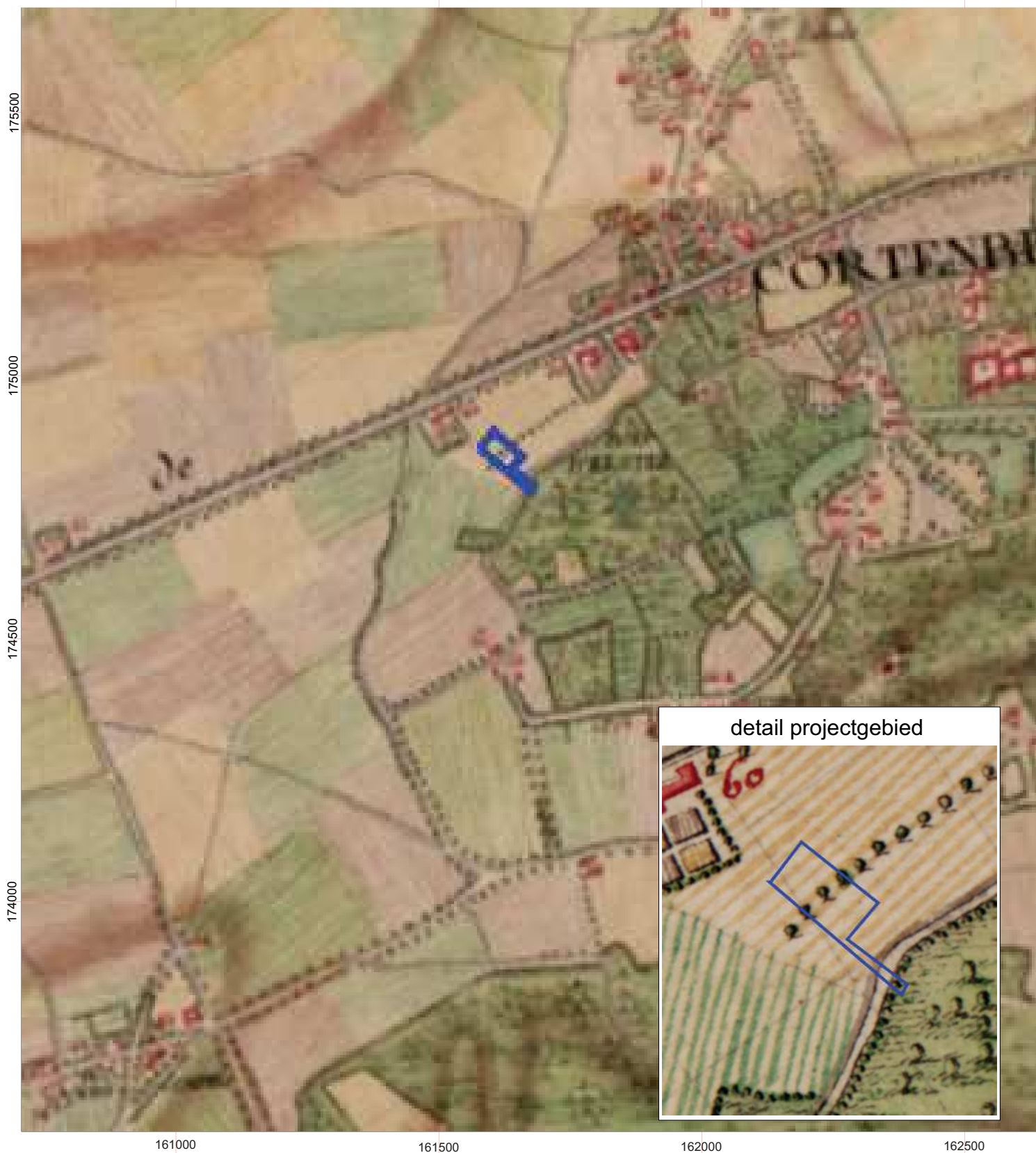
161750

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Bodembedekkingskaart opname 2012 - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 14 situering plangebied blauw omkaderd

< 100 m >

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenberg, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Ferrariskaart (1771-1776) - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 15 situering plangebied blauw omkaderd

< 500 m >

174900

161500

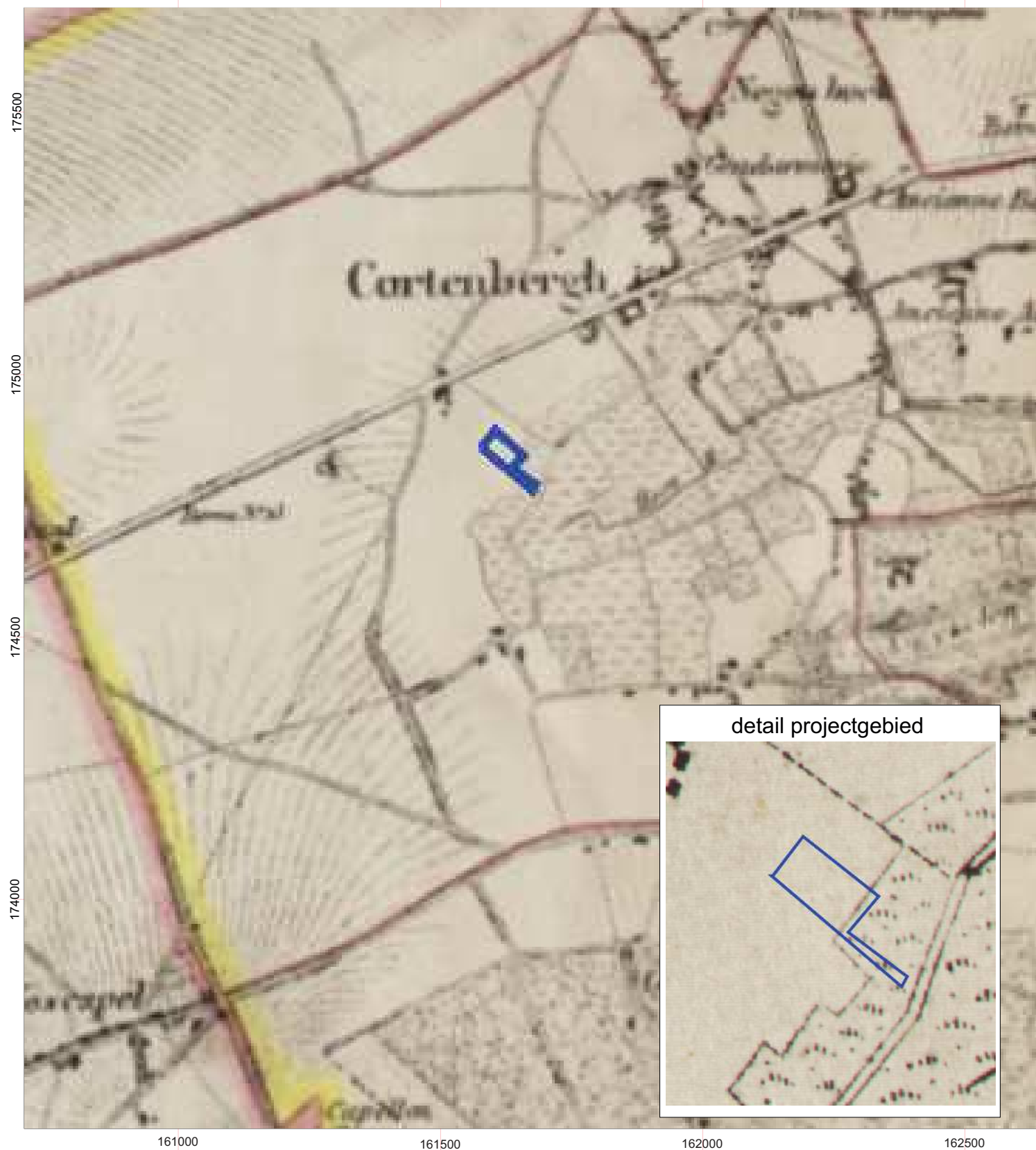
161750

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenberg, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
Plan: Atlas der Buurtwegen (1845) - Bron: www.geopunt.be
bijlagen: 16 situering plangebied blauw omkaderd

< 100 m >

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Vandermaelenkaart (1854) - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 17 situering plangebied blauw omkaderd

< 500 m >

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

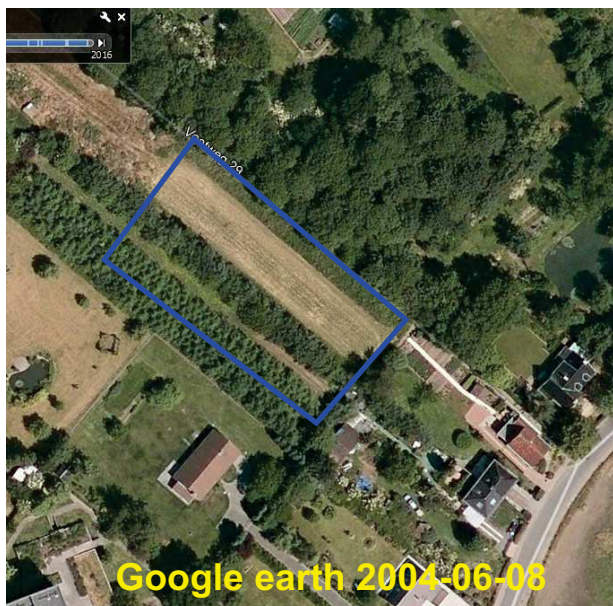
Project: Kortenberg, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Villaretkaart (1745-1748) - Bron: www.geopunt.be
 bijlagen: 18 situering plangebied blauw omkaderd

< 500 m >

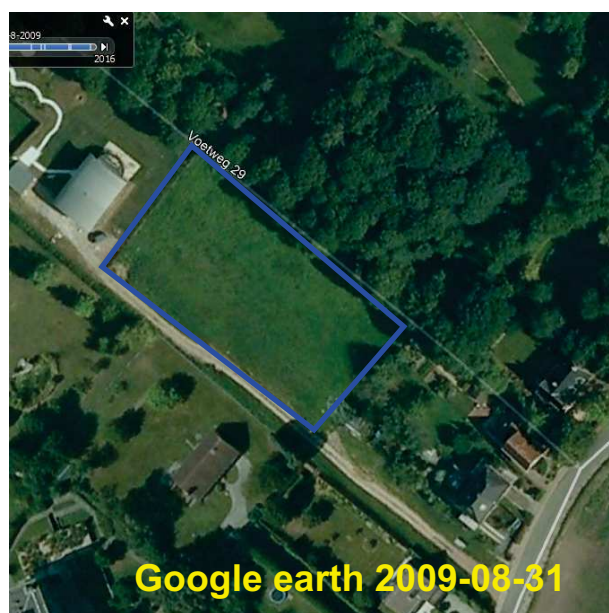
Google earth 2004-06-08

Google earth 2007-04-30

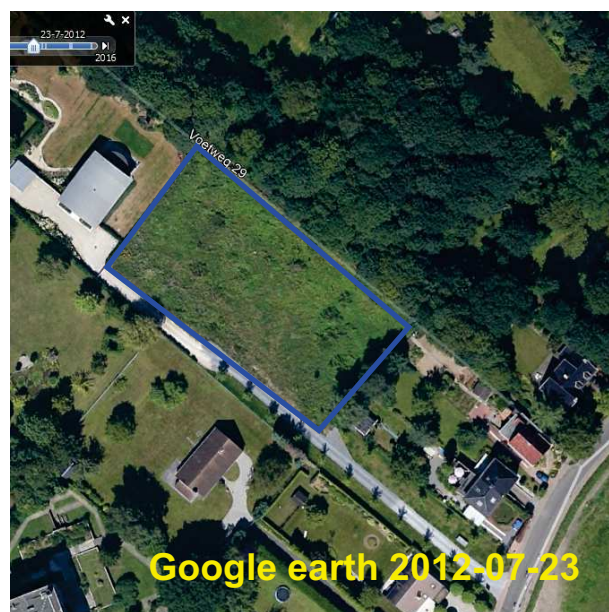
Geopunt 2008-2011

Google earth 2009-08-31

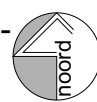
Geopunt 2012

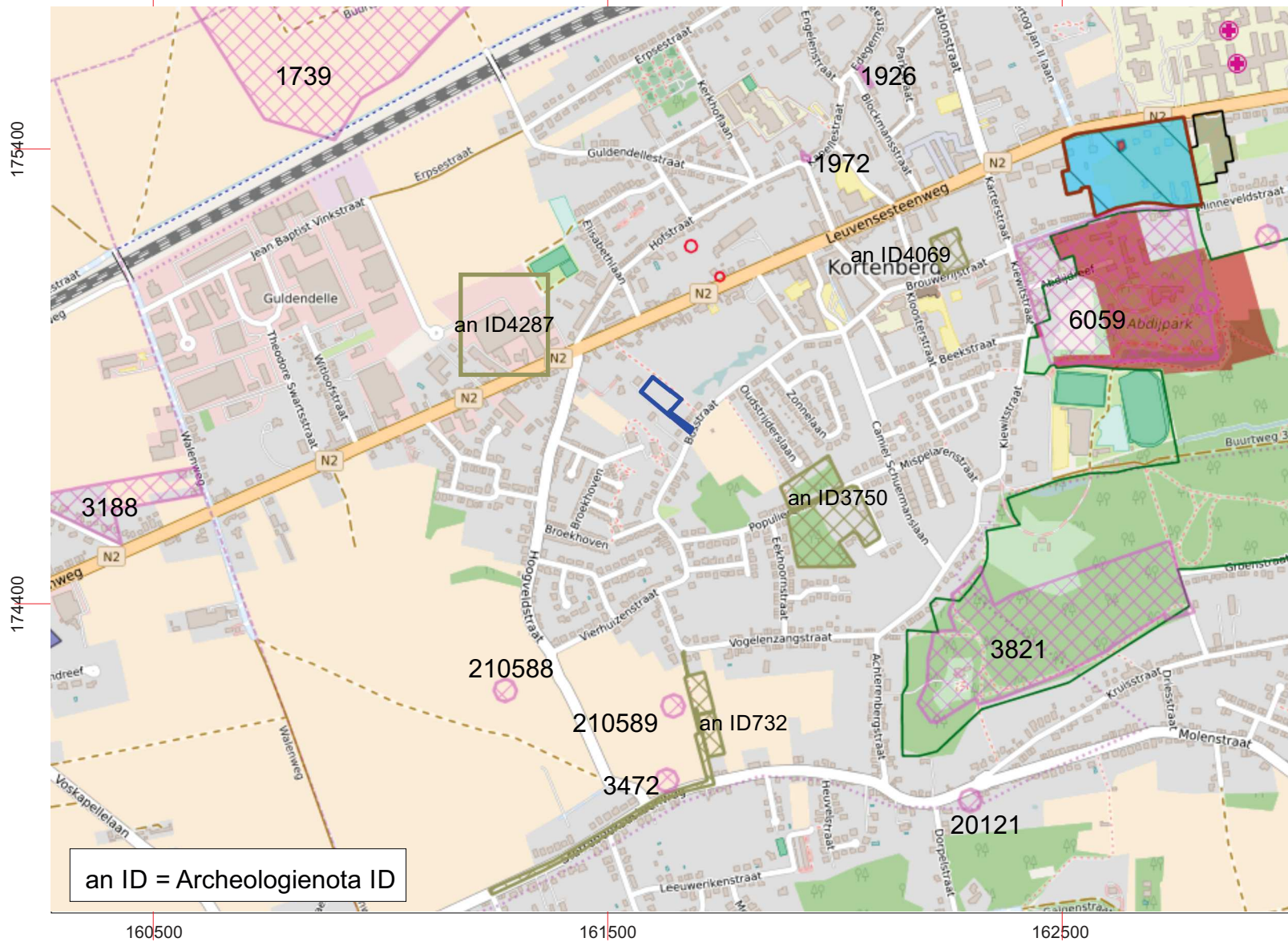
Google earth 2012-07-23

Project: Kortenberg, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 - Plan: Luchtfoto's 2004 - 2013 - Bron: Google earth en www.geopunt.be bijlagen: 20 ituering plangebied blauw omkaderd

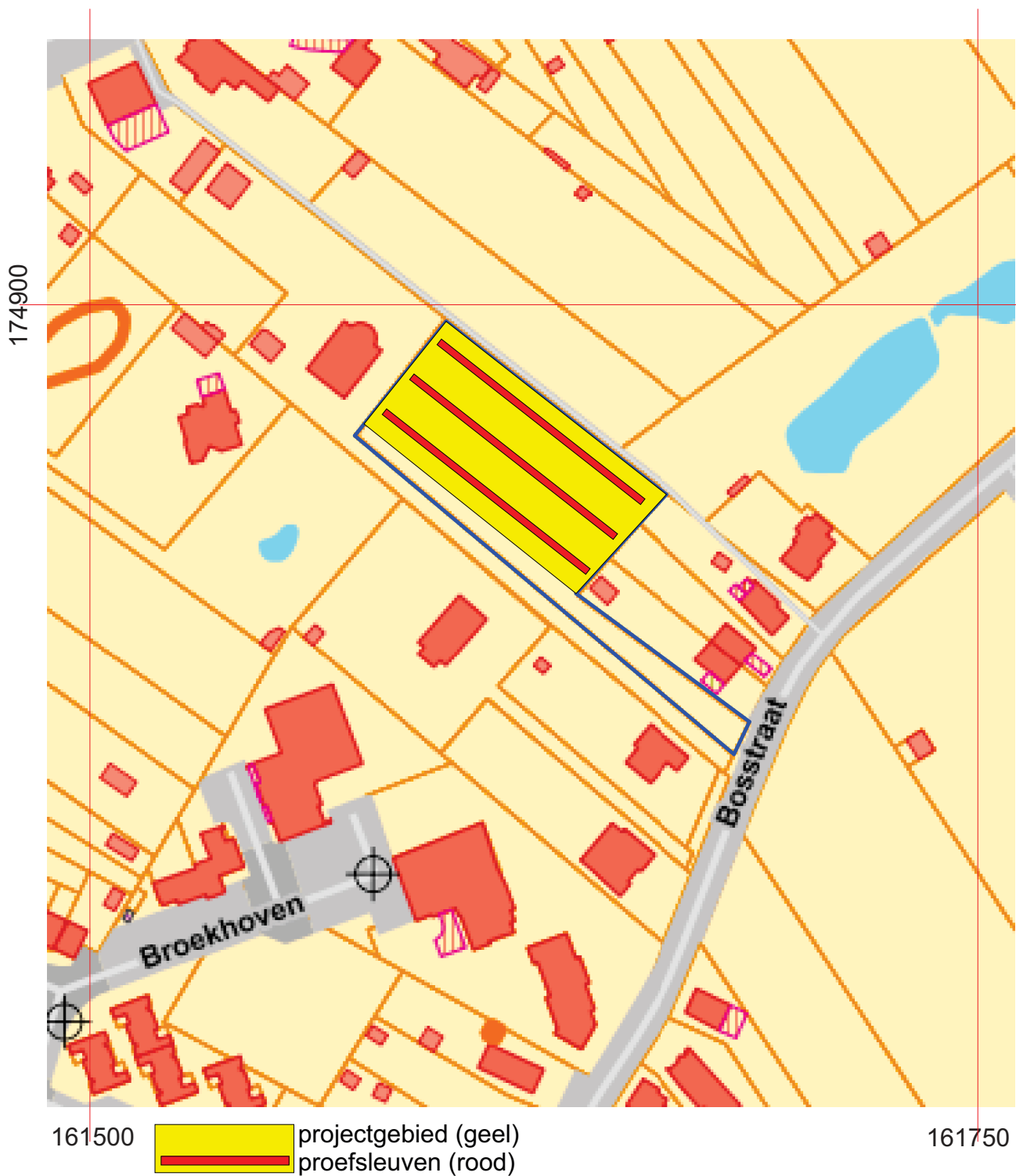
< 100 m >

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

Project: Kortenbergh, Bosstraat A68m - Projectcode: 2017G286 - Datum plan: 01/08/2017 -
 Plan: Voorstel proefsleuvenplan - Bron: haast bvba
 bijlagen: 22 situering plangebied blauw omkaderd